

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40. f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában,
TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szerda, április 12.

Az olasz nehéz tüzérség
harcol az egész fronton.

Budapest, április 11. (Hivatalos.)
A főhadiszállásról jelentik:

Orosz- és délkeleti hadszíntér:

Nem volt különös esemény.

Olasz hadszíntér:

Az arcvonal egyes szakaszain arcvonalunk mögött fekvő helységek, így a tengermelléken Duinó, Görz déli része, a sanct-peteri kórház és a görzi grófság több más helysége, Karintiában, a Sanct-Katrein Uggo-witz (a Kanele völgyben), Tirolban Levico és Rovereto nehéz tűz alatt állottak. Rivánál a harcok tovább folynak. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Ujabb francia állásokat
foglaltak el a Maas két partján.

Berlin, április 11. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Az angolok többszörösen jelentősen fokozva tüzérségi tevékenységüket az új folyamán St-Eloi-tól déire erős kézigránát támadást intéztek ellenünk, amely tölcserállásunk előtt meghiusult. Az állás egész terjedelmében szilárdan birtokunkban van. Az Argonneokban La Fille Mortenál és Vaurourttól keletre a franciák több robbantással csak önmaguknak okoztak kárt. A Maas két oldalán a harci tevékenység tegnap is igen élénk volt. A Forges patak-tól délre a Haucourt és Bethincourt között általunk elfoglalt francia állások ellen intézett ellentámadások az ellenségre nézve veszteségteljesen összeomlottak. A sebesületlen foglyok száma itt huszonkettő tiszttel és ötszáznegyvenkilenc főnyi legénységgel harminchat tüzérré és egyezerkettőszázharmincegy főnyi legénységre, a zsákmány pedig kettő ágyúra és huszonkettő géppuskára emelkedett. A Bois des Corbeauxtól délre további erőd-nazaknak elfoglalása alkalmával ma éjjel kettőszázhuszonkettő foglyot és egy géppuskát szállítottunk be. Az ellenségnek Chattancourt irányából intézett ellentámadásai a keleti part-ról indított hatásos oldalozó tüzeink-

ben meghiusultak. A Maas jobb oldalán ellenség hiába kísérelte meg, hogy a Cote du Poivre délnyugati szélén elveszített területet visszaszerelje. Donaumont erődétől délnyugatra az ellenség kénytelen volt további védelmi műveket átengedni, amelyekből néhány tucat foglyot és három géppuskát hoztunk vissza. Védőágyúink Yperntől délkeletre leszedtek két ellenséges repülőgépet.

Keleti és Balkán hadszíntér:

A helyzet változatlan, helyzet általában változatlan. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Magyar miniszterek
tanácskozása Bécsben.

Bécsből jelentik, hogy a gazdasági tanácskozásokat ma fogják folytatni az osztrák és a magyar miniszterek. Tisza István gróf miniszterelnök, Harkányi János báró kereskedelmi miniszter és Ghillány Imre báró földmívelésügyi miniszter a szakelődökkel ma délelőtt érkezett meg Bécsbe. A bankgassei Magyar Házban szállottak meg. A miniszterelnök kíséretében van Latinovits Endre dr. titkár. Tisza István gróf miniszterelnök délelőtt hosszabb megbeszélést folytatott Burián István báró közös külügyminiszterrel.

A jövőendő Aradért.

Arad, április 11.

Azt az embererdőt, a melynek a háboru legszebb, legegészségesebb törzseit és fiatal sudarait tépte ki és tördelte le, újra föl kell nevelni. Még nem tudjuk, milyen lesz, mikor ér véget a pusztítás; de azt már érezzük, hogy a régi magyar erdő helyére már most kell az újnak fejlődését, gyarapodását egyengetni, hogy a béke napsugarában és friss levegőjében minél terebélyesebb rengeteg váljék belőle. Minden csirát, minden kis hajtást, minden gyenge galyat szeretettel, gondnal, okossággal kell körülvenni s mindent, a mire azelőtt elég ügyet nem vetettünk, elhárítani az utjokból, hogy a nagy, az értékes jövő számára semmi se vesszen belőlük kárba.

Komolyabb, sürgősebb, hasznosabb tennivaló alig lehet annál, mint a mihez Aradon, Kintzig János főispán vezetésével most tognak hozzá és amelyben bizonyára céltudatos energiával ki is tognak tartani. Szeretnők a gyermekvédelem neve helyett mással illetni, nehogy egy szűk körű, érző szívek megnyerésére irányuló irgalmassági akciónak lássék. Ennek az új mozgalomnak szükségét a háboru kívánta meg; nem szegények és szűkölködők, elhagyottak és bajba jutottak inségén akar enyhíteni, hanem mindenütt ott lenni, ahol a törekeny, kellően nem vigyázott gyerekeket a jövő számára meg kell óvni. A háboru minden erőtesztése, nagyszerű hőditásai, ragyogó győzelmei kárba vesznek, ha nem történik okos gondoskodás a nemzet utánpótlásáról, ember-gyarapodásáról, népességben való növekedésünkről.

Az az intézmény, a melyet ez a mozgalom a Spitzer-alapítvány felhasználásával akar elsőben megteremteni, csak kerete, középpontja lesz a tevékenységnek, a melynek az egész társadalomra ki kell terjednie. Nem lehet az a cél, hogy meglevő, eredményekkel dolgozó gyerekórházainkat és menhelyeinket egygyel szaporítsuk, olyannal, a mely negyvenötven gyerek részére ad födelet és kiváltságot. A gyermekek ezreire és ezreire kell, hogy kiterjedjen és bizonyára ki is fog terjedni az a védő, veszedelmeket elhárító, tanító, segítő és erővel gyarapító tevékenység, a melyet most alapoznak meg.

A háboru megváltoztatta a társadalomnak, a köznek feladataiban és kötelességeiben a sorrendet. És ép azért, mert a háboru ember-fogyatkozása a jövő generáció megmen-tését, kiépítését tette a legelső sorba, indokolt az is, hogy a Spitzer-alapítványt, amelyet régebben, a háboru előtt az új közórház fölépítésének alapjához akartak csatolni, most a gyermekvédelem nagyszabású, új ott-nona részére vegyék igénybe. Ezzel nem kisebbítjük az új közórház ter-venek jelentőségét: ezt azonban ha-lasztani lehet, amíg a megoldás és keresztülvitel régi alapja helyett újat találnak; a háboru által parancsolt új feladat azonban nem várthat magára.

Elismerés illeti Kintzig János fő-ispánt, aki egész ambíciójával és egész akaraterejével szegődött ennek a nemzeti kötelességnek vállalásához. A sikert, a nagy eredményeket...

neki kell kívánni, hanem a nagy ügynek, amelyben bizonyára csoportosan és tömegesen fognak akadni komoly, erős segítőitársai.

Uj stratégia Verdunnél.

(Amilyen a háboru alatt fejlődött a háboru.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 11.

Colin Ross a Vissiche Zeitung Verdunnél harcoló munkatársa írja:

— A taktika örökkön élő és alapelveiben változatlan. Ez paradoxonnak látszik, mert hisz a mai háboru minden hagyományt megváltoztatott s alapjában megváltoztatta a hadviselés módját. Csakhogy ez csak látszat. Alapjában nem változott semmi, csak a dimenziók lettek mások, s ha a régebbi háborukat összehasonlítjuk a mostanival, látjuk a taktika ritmikus fejlődését. Ugyanazok a taktikai methodusok, támadó és védekezési rendszabályok követik egymást századokon keresztül, csakhogy mindig új, a technika fejlődésének megfelelő technikai eszközökkel.

Jelenleg a „lövészárokháboru” áll előtérben s a verduni harcok a magas iskolája legújabb formáinak. Itt mindkét részről a legjobb csapatok küzdenek a technikailag legelőkeltebb harc eszközökkel. Hogy hogy játszódik le ez a harc, arról a távotálló a legpontosabb leírások és jelentések dacára is csak a leghalványabb képet alkothatja magának.

(Harc tér helyett térkép.)

A modern ütközetet nem az azokban szereplő tömegek, hanem a tömegek időbeli és helybeli elhelyezése jellemzi. Az olyan csapatalakulat, amelyet vezetője a harcban még ellenőrizhet és saját szemével után vezethet, mind kisebb lesz. És így időben annyira kinyúlhatnak az ütközetek, hogy a teljes ütközés lehetlenséggé válik a győző számára.

A harc tér helyébe, amelyet már nem lehet átnézni, a térkép jutott s a megfigyelés helyét a jelentés foglalja el. Az ütközet befolyásaitól egyáltalán nem, vagy csak nagyon kevésbé érintve ül a vezér a parancsnokságánál térképe előtt, mint valami sakkasztal előtt s a sakaligurákhoz hasonlóan irányítja csapatait. Amit tőle követelnek, nem személyes bátorság, hanem a felelőség bátorsága, amely nehéz helyzetben is bírja idegekkel s amely a helyzethez mérten mer határozni.

Ez a komplikált mechanizmusa oka első sorban az ütközetek lassu kialakulásának. A telefon dacára is — amelyet pedig gyakran szétlőnek — sokszor órákig, sőt fél napig tart, míg egy jelentés az első lövészárokból eljut a divízióhoz. Addig azonban nem mehet előbbre az akció, mert a vezető csak akkor teheti meg a második lépést, ha már tudja, hogy az első sikerült.

(Föld alá szorult gyalogság.)

Ugyanez a halasztó hatása a modern fegyverek halálképességének s a tüzérség indirekt tüzelésének. A gránátosz ma már rendszerint olyan intenzív, hogy a csatatéren lehetetlen a nyílt mozgás — kivéve a rohamot, amely különös feltételekhez kötött mozgásnak tekinthető, amennyiben feltétele a saját tüzérségünk fölénye. Különben az ellentélek a földben és a föld alatt operálnak egymás ellen. Otthon — sőt katonai krikukoknál is, akik a háborut nem ismerik saját tapasztalataikból — gyakran felmerül az a téves nézet, hogy sikerült támadás után triss és vidám mozgó-harc

következik. Ilyen értelemben ma már egyáltalán nincs mozgó-harc s a múlt évi oroszországi és szerbiai offenzívák sem volt egyéb, mint egymást gyorsan követő pozíció-harcok sorozata, folytonos támadás egyik megerősített tábori állás ellen a másik után.

Ugyanezt a tapasztalatot szerezték a franciák is champagne-i és artois-i offenzívájuknál. Egyes helyeken hallatlan ember és muniციóanyag felhasználásával egész védelmi rendszerünket áttörték. Abban a hiszemben, hogy minden ellenállást legyőztek, nagy lovaslövegek odavonásával nagyszabású előtörésre készültek. Az előretörés azonban csak rövid volt. Egy pár fedetlen felvonult üteg megállásra kényszerítette őket. Időközben a gyorsan odavont tartalékok időt nyertek arra, hogy beállítsák magukat s új védelmi vonalat rendezzenek be. Gyalogság a beállított ellenséges gyalogsággal szemben tehetetlen. Új tüzérharcok keli kezdődnie. Míg azonban erre került a sor, más új, hatalmas állások vártak rájuk, sőt egy csomó tervszerű ellentámadással lassan visszazserezték a németek az elvesztett terepet.

(A megtörési aktus.)

Amióta messzohordó ágyúk vannak, minden ütközet két részre tagolódik: az első „a megtörési aktus”, amely arra szolgál, hogy a messzohordó fegyverek segítségével az ellentélenálló erőket anyagi és morális tekintetben megtörjék, másodsor „a döntési aktus”, amely a pusztító fegyverrel támadja meg az ellenséget s dönt a mellett, ki legyen a csatátér ura s így megszerezze a győzelmet, vagy levetést.

A megtörési aktusnak tulnyomó jelentősége van. Mivel a gép- és kézi fegyver a jól beállított gyalogságnak alig árthat valamit, a megtörés elvégzése a támadó tüzérség munkája. Azonban az ehhez szükséges ütegek és kaliberek nagy számának levonulása olyan komplikált dolog, hogy az elkészüléshez szükséges időt nem is napokban, hanem hetekben számíthat. Az ütegeknek fel kell vonniuk és be kell azokat állni. Megfigyelő helyeket kell építeni, telefonvezetékeket lerakni. A nehéz kaliberek számára alapállásokat kell csinálni, végül a szükséges rengeteg muniციómennyiség odaszállítására és készenlétebe helyezése is igen sok időt igényel.

Csak ilyen gondosan előkészített, tulnyomó tüzérség oltalma alatt képzelhető ma már gyalogsági akció. Csak ha az ellenséges állásokat a pergőtűz már betemette, ha a blokkházakat és gépfegyverállásokat valamennyire szétrombolta s az ellenséges ütegeket némileg lekötötte, csak akkor marnak a siker reményében kiugrani árkaiból a rohamoszlop s merhetni keresztül a halál mezejét saját és az ellenség árka közt. A rohamozó gyalogság csak annyira mehet előre, amennyire őt tüzérsége védi. Ha olyan árokig jut, amelyet tüzérsége még nem oltogatott meg, megtörik elánja s a támadás holpontra jut.

(Minden támadás alapja a telefon.)

De azok a legmodernebb, technikailag legfejlettebb formák, amelyeknek jegyében nyugaton a háboru lezajlik, még jobban megszüntik a gyalogság szabad mozgását. Minden gyalogsági támadásnak alapja ott a — telefon. Csak a telefon segítségével lehetséges a tartalékokat a kellő időben a kellő helyre dirigálni s csak a telefon teszi lehetővé, hogy a gyalogsági előnyomulásnak megfelelőleg a tüzérség is előbbre irányítsa tüzelését. Az üte-

gek ugyanis levele állanak s így vannak. Szemeik, a messzi előretolt megfigyelő-állások a telefon után adják meg nekik az irányt és távolságot. Ha a telefon vezetékét lefektetik, vagy a megfigyelő helyet feltedezik és elteszik utódól, hallgatnia kell az ütegeknek. Ez aztán a gyalogság mozgási szabadságának további korlátozásához vezet. Ha azonban a sikert nem akarják a telefonvezetékek funkcionálásától, vagy cserbenhagyásától függővé tenni s másrészt ki akarják kerülni azt a Sarrilát, vagy Charibdiszt, hogy egyrészt a gyalogság saját tüzérségének tüzkörébe jusson, másrészt ep a döntő pillanatban marad tüzérségi támogatás nélkül, akkor a gyalogsági és tüzérségi akció már jó előre a legpontosabban meg kell állapítani és összehangzába hozni.

Igy az ütközeti az erők szabad mérkőzéséből programszerűen megállított színjátékká válik. Szindarab lesz a támadás, amelyet a legapróbb részletességig előre megbeszélnek, de amelyből még sem lehet próbát tenni. Csak hogy közbejött valami váratlan dolog, oly taktor, amellyel nem számítottak s akkor a kudarc lehetősége igen nagy.

Amint a támadásnál, így áll a dolog a védekezésnél is. Itt sem várhatja be a vezér az ellenséges támadást, hogy akkor utasításokat az alantias vezetőknek. Ha az ellenség támad, meg van minden zászlóaljnak, minden századnak, szakaszának, ütegnek a maga meghatározott feladata.

Igy áll a dolog teóriában. A valóságban azonban minden leletséges. A valóságban támadás és védekezés nem is áll szigorúan elkülönítve egymástól. Kétségbeesett rohamok, amelyeknek sikerében senki sem bízott, eredményhez vezetnek s gondosan előkészített offenzívák, amelyekben mindenki hitt, összeomlanak. Merész alantias vezetők parancs nélkül, vagy parancs ellenére is új, váratlan szituációk teremthetnek, amelyeket a magasabb vezetés gyorsan teljes sikerre használnak ki. Az ütközet krízisében, sikerült támadás után, amikor a morális és pszichológiai momentumok egész komplex lép érvénybe, meglepetések lépnek fel, amelyek az egész helyzetet megváltoztatják. Ezek olyan helyzetek, amikor a győző kezéből kiugrik a már biztos győzelem s a legyőzött saját maga legnagyobb esőhátszására egyszerre győzőnek látja magát. Semmi sem érvényes, minden leletséges, nincs szabály és törvény. Röviden: ez a háboru.

Uj husárok. A belügyminiszter rendeletében foglalt jogánál fogva az alant felsorolt elemi cikkek eladási árait további rendelkezéskig következőkben állapította meg a polgármester. L. Szegyhús 5 kor. 40 fill. Lévészús 5 kor. 80 fill. Pecsényenus 6 kor. 20 fill. 11. Sertészús 6 kor. 40 fill. Sertészús 5 kor. 80 fill. Sertés karaj 5 kor. 40 fill. Háj 5 kor. 96 fill. Szózt szalonna 6 kor. Füstölt és paprikás szalonna 7 kor. Csaszárszalonna 8 kor. 20—9 kor. 20 fill.-ig Debreceni kolbász 7 kor. és 7 kor. 40 fill. Párisi 7 kor. Vadász és sonka kolbász 7 kor. 40 fill. és 8 kor. Vörös és disznósajt 5—6 kor. Májas 3 kor. Oldals füstölt hús 6 kor. Zsirszalonna 6 kor. 80 fillér kilogrammonként.

Zepelin-emlék Párisban. Genfből jelentik: Az Havas ügynökség jelenté: Azt a részt, amelyet egy Zepelin-bomba a párisi Montmartre-boulevard-on a földalattal ütött, nem zárják el, hanem szelektívnak hagyják meg emlekedni.

Verdun pusztulása a német ágyuk tűzében.

(Harmincegy hadosztály az angol front ellen. — 191 ágyú és 236 gépfegyver.)

— Távirati tudósítás. —

Berlin, április 11.

A Deutsche Tageszeitung haditudósítója jelenti: Verdunban szakadatlan tűzvesztek vannak. Oltásukra a parisi tüzoltóságot rendelték ki, ez azonban tenetetlen a minduntalan kiujló veszedelemmel szemben. Verdun Ypern sorsára jut. A togyok azt mondják, hogy a tüzoltóság az elemekkel, a csendőrség az üresen maradt návak loszlogatóival áll harcban.

Francia hivatalos jelentés a verduni harcokról.

Páris. A tolyó hó 10-én este tízenegy órakor kiadott francia hivatalos jelentés a következő: A Maastól nyugatra a nap folyamán az agyuzas egyre növekvő heveséggel folytatódott. Dél felé a Forges pataktól délre levő állások ellen Haucourt és Bethincourt környékéről a németek rendkívül heves rohamot intéztek. Nagy véráldozatok ellenére a francia vonalak a maguk összeségében mégsem mozdultak ki helyükből. A Maastól keletre a németek nevesen lötték a Cote de Poivre-t. Népnyugtával hevesen támadtak, de a Caillette erődnél visszavertük őket.

Ha a franciák elhagyják Verdun.

Bern. A „Journal de Genève“-ben írja Feiller ezredes: A verduni hathetes csata után a helyzetet úgy látom, hogy az erősséget a front egy negyeden körülzárták. De ideiglenes körülzárás van a front második negyedén is. Az eredetileg az erősség körülzárására vagy bevételére szánt csapatoknak most más frontokról érkező csapatokkal kell magukat rekonstruálniuk. Ha a németek végül Verdun elhagyására kényszerítik a franciákat, akik délebbre állíthatnak fel új frontot, nagy kérdés, mi lesz ezek után a németek további operációjának célja.

Német támadás készül az angol front ellen.

Bern, április 11. Repington ezredes mostanában tert vissza a verduni frontról és impresszióiról beszámol a Times-ben. Szerinte Verdunnél harminc német hadosztályt összpontosítottak, az angol front ellen pedig harmincegy német hadosztály áll. A német haderő ilyen elosztásából arra következtethetünk, hogy a németek meg akarják támadni az angol frontot vagy elkészültek angol támadásra. Meg nem tudni, vajon nem akarják-e a németek tartalék-hadosztályait a brit frontról Verdunhez vezényelni? Az angolok mindenestre nagy ügyelemmel kísérik, mi történik a német front mögött.

A franciák nagy veszteségei Verdunnél.

Köln, április 11. A Kölnische Volkszeitung katonai munkatársa írja: A franciáknak februári és márciusi veszteségét Verdunnél akkor lehet legjobban megítélni, ha összevetjük

azzal a veszteséggel, amelyet 1915-ben szenvedtek. A német hadvezetőség megállapítása szerint a franciák közül 1915-ben 859 tiszt és 64.652 ember jutott német fogságba és ezzel szemben csakis Verdunnél februárban és márciusban 471 tiszt és 31.137 ember jutott fogságba. Még feltűnőbb az összehasonítás a hadiszákmány dolgában. Míg a múlt évben mindössze 157 ágyút és 593 gépfegyvert vetünk el a franciáktól, azalatt csakis Verdunnél hat héten belül 191 ágyút és 286 gépfegyvert szákmányoltunk. Arról, hogy milyen nagy volt Verdunnél a franciák vérvesszesége, két tény beszél. Először is az, hogy a Maastól nyugatra levő kis frontszakaszon harminc különböző francia hadosztály harcolt, másodsor pedig az, hogy a francia tartalékban már 1897-es évfolyamu itjak is küzdöttek. Ez az utóbbi tény különösen azért jellemző, mert a francia hadügyminiszter nemrég a kamarában ígéretet tett, hogy az 1897-es évfolyamot csak akkor küldi a frontra, ha már a többi tartalék teljesen kimerült.

A belgák pihenni mennek.

Amsterdam, április 11. Itt újra átterjedt a hír, hogy az Yser mellett levő belga hadserőget angol csapatok váltják fel. A belgákat a második vonalra állítják.

Fagykárók

Arad-Hegyalján.

(Varga igazgató nyilatkozata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 11.

A korai meleg idő következtében a növényzet tudvalegőleg nagyszerűen kifejlődött és a gyümölcsfák úgy virágoznak, mint más esztendőknél május közepén szoktak. A természet a szó teljes értelmében megelőzte önmagát. A gazdaközönség a legnagyobb reménységgel eltelve nézett a tavasz első, mert ez a pompás idő kipótolta a rossz őszi idő okozta károkat. Az elmaradt őszi vetést már a korai tavaszi napokban ki lehetett pótolni és a tavaszi veteményeket minden akadály nélkül el tudták hejyezni a földben. A gyümölcs soha olyan gyönyörűen nem zsendült, mint most és már arról kezdtek beszélni, hogy az idén rekordtermés lesz, amely minden tekintetben kárpótolni fogja a múlt esztendő szomorú gazdasági eredményeit.

Az aradi vásár azonban — amely soha sem szokott eső nélkül elmúlni — rossz időt hozott. Vasárnap délelőtt komorrá vált az idő, hideg eső paskolta a földet, a levegő fokozatosan lehült.

Tegnap este már olyan hidegre fordult az idő, hogy komoly aggodalom támadt a hozzáértők körében a vetés miatt.

— Ha most hagyni fog — mondták — akkor tönkre megy a gyümölcsünk.

Mára virradóra aztán bekövetkezett az, amitől féltünk: fagy borult a földre, kertekre, mezőkre. Hogy milyen károkat okozott a hirtelen hidegre fordult idő, arra nézve Varga, a csala-bakackai állami gyümölcsfatelepi igazgatója a következőket volt szives mondani az Aradi Közlöny munkatársának:

— Az éjszaka kellemetlen fagyást észleltek a szőlők között. A fagy Világostól délre Pálos tele húzódt, ellentétben Pankota tele ugyasólván semmi nyoma se volt a fagnak. A világos-barackaj irányban még a legmagasabbban fekvő szőlőkben is éreztette hatását a

fagy. Hogy milyen mérvű károkat okozott a hideg, azt most még nem lehet konstatálni. Az alacsonyabban fekvő szőlőkben szintén nyoma van a fagnak, de nem olyan általános mértékben, mint a hegyen. A kert szőlőkben csak helyenkint okozott kárt. A szőlőn kívül a gyümölcsben okozott kisebb kárt az idő. Amennyire most meg lehet állapítani, a diónak és a cseresznyének ártott a fagy. Nem látszik valószínűnek, hogy más gyümölcsnek ártott volna a rossz idő. Hogy milyen mértékű a kár, az ma még pontosan nem becsülhető fel.

Ipolyi-Keller Irén, az aradmegyei gazdasági egyesület titkára a következő kijelentéseket tette előtünk:

— A mezőgazdasági terményekben főmunkáért se okozhatott a fagy, mert a vetés még nincs olyan stádiumban, hogy a hideg károsan befolyásolható. Az őszi vetések igen szépek a tavasziakat — a kukorica kivételével — már majdnem teljesen elvetették. Nincs ok rá, hogy ettől az időtől rosszul várjuk terményeink számára.

Románia katonai aktivitása.

(Municio-szállításokat várnak Arhangelszkból.)

Távirati tudósítás.

Bukarest, április 11.

A Tribuna jelenti Athenéből: Bukarestből ideérkezett pontikai személyiségek szerint Romániában a katonai aktivitás rendkívül nagy. Haddig is óriási municio-szállítások érkeztek és meg nagyobbakat várnak, ha Arhangelszkból megindulhat a transport. Az egész román közvélemény érzi, hogy a sorsdöntő órák a küszöbön vannak.

Filipescu oroszországi tapasztalatai.

Jassy. Az Opinia jelenti: Filipescu Oroszországból visszatérve csupán az orosz usztek hallatlan tényezéséről és a katonák kitűnő felszereléséről tud beszélni, sajnálva azt, hogy a usztek csak négy havi kiképzést nyernek. A főhadiszálláson Poliwanow akkori hadügyminiszterrel és Ivanow tábornokkal is értekezett. Nagyon megiepte őt a két tábornok bukása, mivel megingathatatlanoknak hitte pozíciójukat. A lap kifejti, hogy nem lehetetlen, hogy Filipescu, a ki Németországból visszatérve ruszofill lett, Oroszországból visszatérve, germanofillé változik.

Román gabona Bulgáriának.

Lugano, április 11. A „Corriere della Sera“-nak jelenti Bukarestből: Itt néhány nap óta egy török bizottság tartozkodik, amelynek az a hivatása, hogy átvegyen huszezer vagon román gabonát. Bulgaria szintén nagyobb mennyiségű román búzat fog kapni.

Arany milliók Romániának.

Bukarest. A múlt pénteken kapta meg a román nemzeti bank a központi hatalmak számára előadott gabona vételárának egyik részletét: 4.700.000 lejt arany márkában. Az aranyküldemény negyven ládába volt csomagolva. A mi a gabona elszállítását illeti, erre vonatkozóan az a megállapodás történt, hogy mostantól fogva minden határállomásról naponta 121 üres vagont küldenek

Romániába, ahol berakják az árut s azután elindítják rendeltetésének helyére.

Orosz stratégiai vasutak a román határon.

Bern, április 11. A milanoi „Secolo“ bukaresti távirata szerint az Izmaili a besszarabiai Rensig terjedő stratégiai vasútvonal építését már majdnem egészen betelejték. Az oroszok ennek a vonalnak nagy jelentőséget tulajdonítanak.

A román parlament ülésel.

Bukarest. A kormány a parlament ülését 14-én berekesztetni akarván, holnapról kezdve a kamara éjszaka is ülészik.

Még egy kísérlet.

(Hus árak es tizedes elölégek. — Mit tárgyal a holnap közgyűlés?)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 11.

Arad város tanácsa ma Kintsig János főispán elnöklésével tartott ülést és a nagyobb eseményekre kilátást nem nyújtó törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek tárgysorozatán szereplő kérdéseket vitatta meg és készítette elő. Talán az első közgyűlése lesz holnap a városnak hosszú husz hónap után, amelyen a háborúval kapcsolatos ügyek nem szerepelnek nagyobb számmal a műsoron.

Egyedül a kormányhoz az elő állapot árának maximalása céljából intézendő felirat az, amely komolyan figyelmeztetheti a városatyákat, hogy a városi polgárság élete megnyírt megnehezült a háborús viszonyok következtében. Sajnos azonban a tanács maga sem var valami látható eredményt ettől a megismétlődő lépéstől. Nem első ízben kéri Arad a kormányt az elő állapot árának maximalására. Tavaly is megkérte, sőt a városok kongresszusai is haladta a szavát Arad kezdeményezésére. Ha ma mégis hasonló kudarccal zárul az ügy, akkor talán már holnap a bentiek és mészárosok becsúsznak volna a boltjaikba.

Ilyen viszonyok közt természetes, hogy a tanács a legmelegebben pártolja a városi tisztviselők és üzem alkalmazottak kérését, hogy a háborús előlegek levonását hatalmassa a törvényhatóság. A mai fizetések és a mai élelmiszerárak összehasonlításából más konkuziot gondolkodó és érző ember nem vonhat le.

Azonban az üzemi alkalmazottak háborús pótlékának kitalálását nem javasolja a tanács a törvényhatóságnak, mert az állam csak a szorosán vett közigazgatási tisztviselőknél ad pótlékot és az alkalmazottak sorsáról a belügyminiszternek külön kell döntenie. Ha nem engedélyezi a pótlékokat a kincstár terhére, akkor a törvényhatóságnak lesz alkalmát véleményét mondania.

A díjnokok előleg kérvényét a tanács nem tűzte ki a sorrendre, mert elő kell készíteni. A városnak van 117 napdíjasa, ebből csak ötven állandó. A nagyobbik rész ideiglenesen alkalmazott és a polgármester a hadból visszatérőket ismét kenyérből akarja juttatni, régi állásukba vissza akarja helyezni. Tenet alaposan meg kell állapítani, hogy kik azok, a

kikkel a törvényhatóság, a fizetési szabályzatól eltérőleg, kivételt legyen. A májusi közgyűlésre már ez a névsor elkészült.

A tanács Kányai Gézának, a városi őrszarnok bérítójének a kérését, hogy 1918-ban lejárt szerződését már most hosszabbítsa meg 15 évvel, hétézer korona bérének nyolcezer koronára leendő feltételére ellenében, ilyen formában nem teljesíti. A bérítőt megkérdezte a tanács, hogy milyen átalakításokat akar eszközölni a hely ségben. Azt válaszolta, hogy húszezer koronát óhajtat invezálni tesztésre, szőnyegekre és berendezése felújítására. Ezt nem találták megfelelő ellenértéknek és ezért azt javasolják, hogy a szerződés meghosszabbítás feltételül követeljen a közgyűlés már 1916. év novemberbeli évi tízezer korona vért es jelentse ki a város, hogy a bérleti idő alatt semmiféle átalakítást a saját pénzén nem eszközöl az üzemhelyiségben.

Német offenzíva készül Riga es Vilna között.

— Az oroszok várják a támadást. —

• Távirati tudósítás.

Stockholm—Petervár, április 11.

A Birszevija Vjedomostij katonai szakértője lejtgeti, hogy a keleti fronton német offenzíva előkészületei észlelhetők. A németek döntő csatát akarnak kiterőszakolni. Támadásuk Riga es Vilna között lesznek, ahonnan megkerülnék a poléziai mocsarakat.

Petervár. A Ruszkij Invalid a nyugati fronton nagy eseményeket vár. A németek onnan nem vonnak el csapatokat a keleti hadszíntérre, noha Riga es Dünaburg vidékén az eddigiéknél nagyobb és hevesebb harcok varnatók. A front 250 versznyi, tehát valószínűleg csupán Ukskül és Iluxtal, ahol a németek látna vetik minden technikai készütségüket. Kérdéses azonban, hogy a rossz utakon a nehéz ágyukat, a negyvenketteseket, harminc és felesekét állásba vinnék-e?

Csernovic, április 11. A szép idő beálltával a besszarabiai fronton is megéltünk mindkét oldalon a repülő tevékenysége. Hosszabb idő óta, április 7-én jelent meg egy orosz repülőgép Csernovic városa fölött. Védőgyűnk rögtön erős tüzelés alá vették, úgy, hogy az ejtenséges aeroplannak azonnal el kellett hagyni Csernovic határát. Az orosz repülő csak a város körül dobott le bombákat, amelyek azonban a mezőn robbantak föl és így semmi kárt sem tettek. A besszarabiai fronton csak helyenként szólatnak még az ágyuk. Éjszakánként olykor kisebb előőrsi csatározások folynak, maskülönben teljes pozícióra folyik, kézigránátokkal, aknavetőkkel és robbantásokkal. A harcok száraz. Mivel az oroszok, bár az idő kedvező, mindeaddig tartózkodtak nagyobb offenzív előretöréstől, nem valószínű, hogy az ellenség belátnató időn belül nagyobb operációk végrehajtására gondoljon.

Rotterdam, április 11. A Rotterdamsche Courant berni levelezője táviratozza lapjának a keleti frontról:

— Amikor látogatást tettem a Naroc-tól északra Postavy felé levő frontunkon, rettenetes halással volt ram az orosz ármamezők látása. Két helyen pusztán szemmel ezernél több teteten orosz nottstet számoltam meg. Különösen ott voltak gyilkos harcok, ahol az oroszok belörték a német állásokba, ahonnan azután kivételük okát es váramenyükét találtak.

Azon a nagy mezőn, amely a két ellentéti erők között emelkedik, egész orosz hadoszlopok pusztultak el. Ahol nem sikerült a betörésük, a nottstet egészen három méterig megközelített a német árkokat. A német hadonak még erő vízben éjjel-nappal marcoltak az orosz támadók ellen a hat fokos hidgban. Elmondották nekem, hogy az orosz csapatokban nagy az alsobrangu tiszték száma es ezért azok az orosz csapatok, amelyek benyomultak a német árkokba, nem tudtak mit csinálni, hanem inkább megadnak magukat.

Bern. A „Journal de Genève“ Polivanov bukasa emetéből konstatalja, hogy az orosz birodalom a hirtelen kegyvesztések hazaa. Goremikint hatálna tetőtokán érie a bukás es Cavosztov belügyminiszter, akít hallatlan graclavai vet körül az udvar, szintén hirtelenlunt le a pontikál szinpadról. A дума körülben Polivanov tavozasa nagy megdöbbenést kellett. Az ő érdemének tudják be, hogy a nagy municióválság lején Franciaország, Anglia, es Egyesült-Államok es Japán hadtelszereleisi küldtek Oroszországnak. Az ő ajánlatára teltek Miklós nagyherceget kaukázusi főparancsnoknak es küldték Alexejev a besszarabiai frontra. Nem tudni, hogy Polvanov Stürmernek szurt-e szemet, vagy a nagy befolyásu péttervári ersek, Piturin intrikált-e ellene. De az sem tehetetlen, hogy Rjevzski, Suchomlinov volt hadügyminiszter pártfogottja az orosz közelet legválasztotabb életű kalandora, ki hol a hatalom tetőtokán áll, hol a börtönbensvéd, vetett gúncot Polivanov ellen a cár közvetlen környezetében.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: „Gigányprimás“.

Csütörfő: „Fényes fény“.

Péntek: Schönher Karoly szenzációs újdonsága; először „A nőstény ördög“, szimű.

Szombat: „A nőstény ördög“, másodikzer.

* Színház hírei. Taneművészek felépte. A Gigányprimás előadásának keretében lép fel Fényes Sándor a fővárosi Orleum tánc mestere, es Oily Edler a bees „Apollo“ színház tagja vendégként, bemutatva a legjobb es legérdekesebb táncokat. A nőstény ördög Schönher hatatos sziműve pénteken kerül először színre, melyben a három szereplő K. Kápolnai Jánoska, Várnai es Hivvagi lesznek. A nőstény ördög a Vígazinnázban minden előadásnál zsutoit hárt jel nt, es csaknem biztosra vesszük, hogy Aradon is meg lesz a legnagyobb siker. Utoisó ifjúsági es népies előadás. Szombaton e hó 15-én d. u. 3 es fél órakor tartja a társulat az idén az utolsó ifjúsági előadást, ezen alkalommal Katona örök beesű Bánk Bank-ja kerül színre, melyben az egész személyzet részt vesz. Vasárnap d. u. 3 es fél órakor a Szibilla kiöngő eperett kerül előadásra, a már ismert előöranu szereposztásban.

* Nagy művészdrama es Apollóban. (A táncosnő szerdai premierje.) A fővárosi mozivilágában mély drámai erővel megírt művészdrama vonta magára a publikum figyelmét. „A táncosnő“ a címe a dramának, amelyben egy művészielény sok-sok akadálylyal küzdemesse lett karrierje bontakozik ki előttük. A barettiskolák öltözéséből indul ki a drama témá és igaz megüyelésekre épített meseszövés. Az előhívóban szép táncosnő iránt meleg vonzámat érez a táncmester, de rajta kívül Herbert Baay, egy gazdag családotl kitagadott fiatalember is szerelmes a gyuuad a lány iránt. Manja, a táncosnő az utódit szereti es érzelmeinek elatmásával a táncmester es Herbert parajt vivnak. Az ifjú megesebesült, a táncmestert pedig ezárják. Az akadályok, a küzdelmek megkeztiszereződnek, mert a táncmester kissabadaasa után nyomon követi a szerelmeseket s mindent, eiket megfontasokra. Izgalmas események peregnak le a filmen s végül a sora igazságot szolgált: Manja es Herbert egymase lesznek, a táncmester pedig utóteri végzete. A meynnasu dramán kívül az új napkepek es egy rendezési szememre dorozat kerul ventec az Apollo szerdai műsoron.

Aradiak a Citta-dukalei fogolytáborban.

(Szerbiából Albánián át olasz földre. — Egy aradi főgimnáziumi tanár levele.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, április 11.

Egy fogoly magyar hadnagy levelező-lapjai... Lindner József az aradi főgimnázium mathézis tanára egy év előtt Pancsova mellett egy kis dunai szigeten szerb fogságba esett. Nisből aott aztán néha-néha hírt magáról, majd átírta családját a borsalmas, szomorú hat-nyolc hetet, amelyet minden magyar asszony, akinek térje szerb fogságban sínylődött: diadalmas offenzívák heteit, amikor egyik rémekkel teli nap telt el a másik után s semmi hír nem érkezett arról, akiért aggódtunk. Ami pedig a foglyokról hallatszott, kósza, gazdátlan hír, bizonytalan értesítés, az csak mélyebbre marangolta a sebeket.

Január első felében érkezett Aradra Lindner proteaszor első lapja olasz földről s az első megtehető sűrű egymásutánban követte a többi, amint alább következnek. Így egymás mellé állítva, mint valami finom mozaikmű — itt egy elvetett mondat, ott egy másik — adja képét annak, hogy vitték foglyaikat Nisből egész Szerbián és Albánián keresztül hurcolva Olaszországba s hogy élnek tisztjeink most ott.

— Végre alkalmam van — írja Lindner első lapján, amelyet hossza hónapok után haza írt egy képelepon, amely az olasz Asinara szigetet mutatja be — az írásra és értesítések benneteket, hogy egészséges vagyok. Olasz földön vagyunk Szardínia szigetétől északnyugatra Asinara szigetén orvosi megfigyelés alatt. Hogy mi fog történni velünk, nem tudjuk.

— Karácsony ünnepén sokat gondolva rátok — így szól a második lap — kérek, hogy miattam ne aggódjatok. Egészséges vagyok s sokkal jobban megy sorom. Az utolsó kilenc hét alatt sokat szenvedtünk Szerbiában és Albániában az esőtől, hidegtől s különösen sokat kellett éhezünk. December 18-ika óta itt — Asinara szigetén — vagyunk s ez idő szerint sokkal jobban megy sorunk. Csak rövid ideig fogunk itt maradni, ha állandó tartózkodási helyünkre érkezünk, táviratozni fogok. Onnan bizonyára magyarul is írhatok. Írjatok minderről, ami otthon szeptember óta történt.

Citta-Dukale, 1916. I|8. Végre el vagyunk helyezve végleges helyünkön s így alkalmam van, hogy hogylétemről értesítsek benneteket. Asinara szigetéről, ahonnan két német lapot írtam, 3-án jöttünk el s 8-án érkezünk Citta-Dukale-ba, amely Rómától északkeletre fekszik. Rómában ötödikén voltunk délelőtt tizenkettőtől háromig természetesen csak az állomáson. Képelem édesem, mennyi aggodalmad volt miattam, hogy nem kaptatok semmi hírt. Vajon az újságokban volt-e néha valami hír róltunk? Nisből október 19-én indultunk el, Valonába december 15-én értünk, 18-án pedig Asinara szigetére. Hogy Valonáig miként mentünk keresztül, mit szenvedtünk, azt ilyen kevés helyen is sem lehet írni. Nisből úgy indultunk, mintha egy rövid utat kellene tenünk, de ahelyett két hónapig kóboroltunk Szerbián és Albánián át megtéve 700 kilométernyi utat, amelynek végén igazán siralmasan néztünk ki. Most jól vagyok, nincs semmi bajom, csak nagyon laaszányodtam és elég

gyöngye vagyok. Ezután rendszeresen minden héten kétszer írok. Gyula tudakolja meg Sugár ügyvédőtől, hogy Kepeának hogy küldött pénzt s azon az uton egy budapesti bank utján küldjön nekem kétszáz lírát. Ne a Vörös Kereszt utján s ne korona értékben. Légy nyugodt, most már sokkal jobban vagyok, mint Szerbiában s a posta is jobban működik.

Citta-Dukale I|13. Ambrus sürgönye Kepeának (Képes Armin aradi női kereskedelmi iskolai igazgató) megérkezett, válaszolni azonban szükségtelennek tartottuk, mert közben már az én sürgönyöm is elment. Választ türelmetlenül várok. Kérek, ha pénzt küldtek, csakis kétszáz lírát, tehát olasz pénzt küldjétek. Fényképeztesd le magad Béluskával és küld el a képet.

I|18. Ma már a második lapot írom s ezután hetenként valószínűleg négyet írhatok. Ha írass, írj minderről, ami otthon az elfogatásom óta történt, mert Nisbe csak hat lapot kaptam meg.

I|15. Ép ma egy hete, hogy sürgönyöm innen elment. Egyesek már negyednapra, ötöd napra pedig már majdnem mindenki megkapta a választ, én pedig a nyolcadik napon is hiába várom. Magyarázom, hogy miért várom oly nehezen, hogy életjelet adjál Magadról? Tudom, hogy az otthoniak mily kétségben voltak teidülni, mindenki szívszorogva várta az első hírt, nem nehéz tehát elképzelni, hogy itt is ép úgy várta mindenki, hogy hozzatartozóiról halljon valamit. Sok minden gondolat ölik az ember fejébe, az egyik nyugtalanítóbb a másiknál.

I 23... Talán csodálkozol is, hogy most már a második csomagot kértem, míg Szerbiában azt írtam, hogy semmiestre se küldj. Szerbiában egyszerűen nem kaptuk meg a csomagot, tehát a fehérneműt sem, amit küldtél. Míg ott voltunk, egy tiszt kapott csomag helyett egy üres skatulyát. Itt azonban más kép van.

I 28... Bizony Szerbiában nem úgy volt, mint itt. Ha december közepén nem jutunk az olaszokhoz, mi is ki lettünk volna téve az éhenhalásnak. Éhezni is így nagyon sokat éhezünk s megtanultuk, mi az a falat kenyér. Volt olyan nap, hogy egy falat sem volt. Egy katonakönyvérért 10 dinart, sőt 10 koronás aranyat is adtunk. Most hála isten tal vagyunk rajta. Citta-Dukaleban jól vagyunk elhelyezve, csak hogy hideg volt, tüteni pedig nem szoktak Olaszország ezen vidékén. Hő is esett, de most már nagyon jó idő van.

I|27... Megtaláltatok már Citta-Dukalét a térképen? Rómától északkeletre van Rieti és Aquila között Rietines közelebb. Egész új épületben vagyunk elhelyezve, mely egy erdészeti iskola internátusának készült s most rendezik be. Persze jobban vagyunk elhelyezve, mint Szerbiában, ahol soha nem eszmén feküdtünk.

I|30... Ép megírtam múltkor lapomat, amikor egy tisztnek megérkezett az első lap hazuról. Ma is jött néhány, de mind Pestből. Nagyon várom már lapodat, mert semmit sem hallottunk október 19-ika óta, csak itt-ott láttunk el az uton valamit. Amóta újsgot sem olvastunk, míg tegnap megérkezett. Csak

mésze esem csak az olasz lapokat. Képzelted, hogy vettük körül az olvasókat, hogy halljunk valamit. Az első hazuról érkezett levelezőlapot is fel kellett olvasni, mintha mindenkinek jött volna. Es jól esik az embernek az is, ha más levelét hallhatja.

I|30. Az elküldés napján kapjuk a lapokat a levelezéshez, így van aztán, hogy mindig egyszerre kettőt írok. Nem vagyunk mindnyájan itt, akik Nisből jöttünk, hanem három helyen. Ugy látszik, a másik csoportnál nehezebben megy a levelezés, sürgönyezés, mert még mindig jönnek ide távirati érdeklődések azok után, akik nem velünk vannak.

I|19. Ide még mindig elég gyéren érkeznek hazuról a lapok. En egészséges vagyok s ha ugyan hadifogságban szó lehet erről, jól érzem magam. Sokat gondolok rátok s nehezen várom a viszontlátás boldogságát. Unalmasan telnek a napok, ha eső esik még s kis udvarunkba, vagy a háztetőre sem mehetünk. Könyveink sem igen vannak s nehezen jutnak hozzánk, hazuról pedig könyvet nem igen lehet hozatni, kezdem én is már az olasz újságokat olvasni.

Kell-e szakértő?

(A tanács javaslata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, április 11.

Arad város törvényhatósági bizottsága holnap tartandó közgyűlésén tárgyalja Leopold Zsigmond és társainak, az Aradi Közlönyben szó szerint ismertetett indítványát. Azt proponálják, hogy a törvényhatóság fontosabb műszaki kérdések eldöntése, így például a villanygyár és gázmű szerződésének meghosszabbítása előtt, hallgasson meg ismert nevű szakértőket.

A tanács ma Kintzig János főispán elnöklésével tartott ülésében foglalkozott az indítvánnyal, amelyet Lócs Rezső helyettes polgármester ismertetett és azt javasolta, hogy a tanács ne kérje a törvényhatóság határozatát, hanem proponálja, hogy a közgyűlés állásfoglalás nélkül adja ki az évi költségvetést előkészítő hármass bizottságnak. Ebben — úgy mondotta — helyet foglalnak mindazok, akik a város legvitálisabb, legfontosabb ügyeit előzetesen tárgyalni szokták és ha ők szükségét látják, akkor javasolhatják a szakértők delegálását.

— Az indítvány benyújtása felesleges volt — mondotta Varjassy Lajos polgármester, — mert a közgyűlésnek minden alkalommal, amikor a tanács valamely műszaki kérdést elője terjeszt, alkalm nyílik akaratának nyilvánkoztatására és elrendelheti a szakértők meghallgatását. A tanács nem veheti magára azt a súlyos anyagi felelősséget, amely a szakértők megnívásával jár. De nem is tehetné meg, mert a költségvetésben erre fedezet nincs.

— Nem volt felesleges az indítvány — nyilatkozott a főispán, — mert anélkül, hogy a város műszaki bizottságának bármely tagját felszólalással érinteni akarnám, elmondhatom, hogy a speciális szakértők meghallgatása nélkülözhetetlen. Vajon a műszaki bizottság melyik tagja mondhatja magáról nyugodtan, hogy a gazgyártáshoz ért? Hisz a bizottság mégsem fogja sohaem azt mondani, hogy kérdezzon meg a tanács más szakértőt is, tehát csak a közgyűléstől kell ilyen utasítást és felhatalmazást kapnia.

A tanács a főispán érvelését tette magáévá és azt javasolja a közgyűlésnek, hogy elvont fogadja el az indítványt és utasítsa a tanácsot, hogy esetről-esetre tegyen konkrét javaslatot szakértő megnívása céljából.

Látogatás két és fél milliárd arannyal.

(A német birodalmi bank arany kamaráiban. — A Mőwe szákmánya. — Aranygyűjtő diákok jutalma.)

Távirati tudósítás.

Arad, április 11.

A német tanulótársaság hónapok óta nagy buzgalommal foglalkozik azért, hogy aranyat gyűjt a német birodalmi bank számára, hogy ezzel is hozzájáruljon a német pénzügyek erősítéséhez. A gyűjtött aranyat természetesen teljes értékben beváltja a birodalmi bank, a mely ezenkívül különböző jutalmakkal serkenti buzgalomra a fiatal gyűjtőket. Így minden iskola, amely ezer márka értékű aranyat vált be, öt szép bankjegytárcát kap, egyszerre beszállított 200 márka értékű aranyat pedig emellett a bank. Az olyan tanuló pedig, aki az év kezdete óta legalább 1000 márka aranyat gyűjtött beváltásra, legfelsőbb elismerés jeléül végigjárhatja a birodalmi bank aranykamaráiban. Most egyszerre nyolcvannal berlini tanuló és lakóhelyeany vett részt ilyen jutalomkiránduláson. A kirándulókat kísérő tanárok egyike így számol be az érdekes látványosságról:

— Először az aranykamrák ólomszámkamráiban elhelyezett automatákat néztük meg. Az egyik a beledobált pénzdarabokat öszerezendezi és megfelelő számban papírtékeresbe csomagolja. A másik kis szekcióba számolja a márkákat. Végre odaértünk az óriási ajtó elé, a melynek hihetetlenül vastag falában szinte elvész a három rengeteg nagyságu kulcs. Az ajtó felpattan és a kirándulók az ajtó nyílásával egyszerre gyuladó villanyos fénytől káprázva beléphetnek a birodalmi bank kincsesházába. Elől a „papírfolyosók” vannak: amelyek a papírpénzek raktáraihoz vezetnek. Később elérjük az aranyfolyosót is. Ebből nyitnak az egyes aranykamrák, többnyire másfél méter széles és harmadfél méter mély helyiségek. Minden kamrába betekint-hetünk a folyosóról, mert csak erős acél-drót fonatú ajtók zárják el a kamrákat. Az egyes kamrák falait körülfutó állványokon sorakoznak az aranycsákók ötös és tízes csoportokban. Az egyes csákókban kerék 10.000 márka arany van, nagyon könnyű tehát kiszámítani, hogy mennyi van a kamrában. De még ez a kis vesződség is felesleges, mert a kamra ajtaja mellett kis fehér táblán fel van jegyezve a jelenleg benne őrzött arany értéke. Felnyitják előttünk az egyik kamrát, amelyben kiveret német birodalmi húszmárkás aranyokat őriznek. A kamrában kerék húsz millió márka értékű arany van. A szomszéd kamrában egy millióval nagyobb érték hever aranyrudakban. Harmencöt centiméter hosszú, hét centiméter széles és 2—3 centiméter magas rudak, összesen hatvan darab és minden egyes rud 85.000 márkát ér. Egész sora az aranykamráknak külföldi aranyat rejt: franciát, japánit, amerikai, mindegyik millió meg millió márka értékben.

Külön ezüst folyosó vezet az aranykamrákhoz hasonlóan berendezett ezüstkamrákhoz, amelyek mellett réz és nikkal kamrák is vannak. A papírfolyosó kamrái már eltértek: ezek rendes pénzszekrények. Külön szekrényei vannak az egyes banknemeknek. Az ezüstcsákók egyik szekrényét felnyitja vezetünk két jelentéktelennek látszó csomagot ad a kezünkbe: mindegyikbe 500 ezer márkás van, tehát egy kerék millió. Ez az egyetlen csák-

vény kétszázhatvan millió márka értékű ezüst óriz acélgyomrában.

Legérdekesebb volt azonban az a kis mellékfolyosó, amelynek egyetlen kamrája felett ez a felírás olvasható:

S. M. S. Mőwe

Tizenöt vastagdeszkás ládacska van a kamarában, mindegyikbe egy-egy aranyrud, egyikben kettő is. Ez az az aranycsákó, amelyet a bátor hajó, az Appamoa talált és amelyet Dohna gróf, a Mőwe parancsnoka kapitányi kabinja íróasztalán hozott haza német kikötőre. A kikötőből azután minden különösebb intézkedés nélkül: postán hozták Berlinbe a kincset. Az aranyrudakon kívül két ládikó aranyport is szákmányolt a Mőwe. Az aranypor szürkés színű, olyan, mint a cigarettá hamu.

A több mint két óra hosszat tartó érdekes kirándulás végén Glasenapp alkormányzó, a birodalmi bank helyettes főnöke elmondta, hogy az aranykészlet jelenleg két és fél milliárd márka, de ezenkívül más gazdag aranykészletek is vannak német bankoknál. Legutolsó nagy háborunkat, az 1870—71-es francia háborút pedig 91 millió márka aranykészlettel élte végig a német birodalmi bank.

Kuriai döntést kérnek a tizmilliós zárdaperben.

(A szerb metropolita telebbezése. — A vitás zárdák.)

Az Aradi Közlöny tudósításától.

Ujvidék, április 11.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a budapesti tábla tíz milliónyi érték körül mozgó zárdaperben, megváltoztatva az első fokú bíróság döntését, a román egyház javára döntött, a mennyiben elrendelte a per tárgyát képező zárdák vagyonának felosztását. A perben tehát a görög keleti szerb metropolita elvesztés lett, ami még azonban nem jelenti a zárdák vagyonszerzésének jogerős megállapítását, mert a görög keleti szerb metropolita megtelebbezi a róla nézve sérelmes ítéletet és a végső szót ebben az ügyben a Kuria fogja kimondani.

Hadzsi Szilárd dr. volt verseci, jelenleg ujvidéki ügyvéd, aki a perben a verseci egyházmegyét és a messziesi zárdát képviseli, így nyilatkozott a nagy érdekességű peréről:

— A per tárgyát a bánáti zárdák képezik. A besdini, messziesi, szentgyörgyi, vojlovicai, zlaticeai és báziási görög keleti zárdák ügyében a görög keleti román metropolita 1907-ben pert indított a görög keleti szerb metropolita ellen a vagyonszerzés kimondása iránt, míg a görög keleti szerb metropolita a hodosbodrogi zárdá tulajdonának és a birtoklásnak megállapítását kerte. A perket a budapesti királyi törvényszék, mint delegált bíróság tárgyalta. A perket nem annyira magánjogi, mint inkább közjogi kérdést vitattak meg. A román metropolita szerintünk jogtalan és alaptalan követeléseknek megadólására sok századra visszamenő több kocsiakományt kitevő anyagot hordtak össze. A per referenseinek óriási

anyagot kellett leküzdeniök és így magyarázható meg, hogy kilenc évi perlekedés után még csak a tábla ítélete van meg.

— Kimutattuk minden kétséget kizáróan, hogy a per tárgyát képező zárdákat a szerb egyház alapította. A románlaktá vidékeken nincs egy zárdá sem. Bebizonyítottuk, hogy a királyi adománylevelek is a szerb népnek és az egyháznak adták oda a zárdákat. Az első ilyen adománylevél, amely a szerb patriárkának ítélte oda a zárdákat, így kezdődik: Conferimus et confirmamus. Adományozzuk és megerősítjük a zárdák birtokában.

— A szerbek tudvalevőleg Csernojevits ipeki patriárka alatt jöttek be Magyarországra és Lipóci király 1690 augusztus 21-én hozza intésezi adomány-levélben ezeket mondja:

„A ti érsektek szabad rendelkezési jogot nyert, epp úgy, mint eddig, az összes görög keleti egyházak és zárdák felett.”

— Pedig ebben az időben még létezett a román ortodox keleti metropolita. Sőt még tíz évig eszentul is fennállott és eszentul a románok két metropolitát is választottak, akiket mindannyiszor meg is erősítettek. A privilegium tehát alárendelte az összes létező zárdákat a szerb patriárka fennhatóságának. De már Csernojevits alatt is volt hét szerb bevándorlás Arad, Békés és a megszűnt régi Zarándmegyékbe Jaksics, Balmusevics és Brankovics despoták alatt. Brankovicsnak száznél birtoka volt. Oré volt Losonc és Munkács vára is. Amikor Rigómezőn a törökök a szerbeket megverték, a szerb független állam megszűnt és a szerbek a magyar királyok vazallusai lettek, akiknek a magyar királyok óriási birtokokat adományoztak, hogy letelepedjenek az országban. 1700-ban a románok a katolikus vallással unióra léptek, de voltak igen sokan, akik megmaradtak a görög keleti ortodox valláson és mint ilyenek a görög keleti szerb egyházhoz csatlakoztak.

— Később Lipóci császár, VI. Károly és Mária Terézia idejében újabb adománylevelek megerősítettek a szerbeknek a zárdák korlátlan birtokához való jogosságát. Az 1868-iki évi IX. t.-c. ismét leeresztette a külön görög keleti román metropolitát. Az elsőfokú bíróság a szerb metropolita igazát mondta ki és ezt a királyi adománylevelekre és számtalan más bizonyítékokra alapította. Csakis a szerb szlav liturgiái nyelv volt a zárdákban használatban. A zárdák egyházi és adminisztrációs könyveit kizárólag szerb szlav nyelven vezették. A kétszáz éven át tartó birtok kétségtelenül a szerbeké volt és ez teljesen szerb jellegű adott a zárdáknak. Ezenkívül a zárdákban eredetük óta alkalmazott szerb felírások, szent képek, szerb stílusú építkezésük a szerb birtokias mellett szólnak. Ha komolyanról egyáltalán szó lehetne, úgy legfeljebb az egyházszervezetről, de semmiképpen a zárdákról lehetne szó, a melyek mindig kizárólag csak a szerbeké voltak.

— A táblai ítélet sérelmes és természetesen megtelebbezzük a Kuriahoz.

Nyomtatvány rendelőik

szíves figyelmébe ajánljuk, hogy szükségleteikről idejekorán gondoskodni sziveskedjenek, amennyiben később a — papíráruk rendkívüli emelkedésére való tekintettel — kénytelenek leszünk mal árainkat aránylagosan emelni.

Női kórház és csecsemővédő intézet Aradon.

(Posgay István dr. előterjesztése. — A Spitzer hagyaték felhasználása. — Félmillió építkezési terv a kórházi bizottság előtt. — Urbán Iván báró kórházi tervei és a város.)

Arad, április 11.

Kintzig János főispánnál ma délután esendben összehívott, igen nagyfontosságú értekezletet tartott Arad város kórházi bizottsága. A bizottság azokkal a tervekkel foglalkozott, amelyeket az Andrányi Károly gyermekkórház igazgató-főorvosa, Posgay István dr. terjesztett a bizottság elé. A kórházigazgató tervezete részletesen foglalkozik mindazokkal az intézményekkel, amelyek létesítése után a mai egyszerű gyermekkórhásból hatalmas, modern anya- és gyermekgyógyító és védő intézményt fejleszthetnek. A messze jövőre kibátó tervezet első és legsürgősebb részét a Spitzer-féle hagyaték felhasználásával valóitanak meg.

Az értekezleten Varjassy Lajos polgármester elnöklésével Kintzig János főispán, Neuman Adolt báró, Posgay István dr., Leitner Ernő dr., Mülek Lajos dr., Green Nándor, Tisch Mór dr., Lukáts Jenő dr., Keppich Jakab dr. és Issekutz László dr. vettek részt. Az értekezlet megnyitása után Posgay István dr. gyermekkórházi igazgató-főorvos terjesztette elő a gyermekkórház fejlesztésével foglalkozó elaboratúráját.

Az igazgató a jövő nagy feladatait a bizottsághoz intézett előterjesztésében vázolta, amelynek vezérlő gondolata az, hogy a gyermek egészségügy fejlesztése nem állhat meg már a két nagylelkű alapítónak, Andrányi Károly bárónak és a Neuman báróknak kórházainál, hanem a háboru tanúságait felhasználva és Németország példáját követve, meg kell alkotni Aradon az anyák házat, a szülők kórházát, valamint a csecsemők megmentését szolgáló modern egészségügyi intézményt.

Az igazgató előterjesztésében, amely rendkívül széles perspektívájú programhoz hatalmas pénzügyi erők mozgását szükségesé tévő utmutatás, hangsúlyozza, hogy tisztában van azzal, hogy ennek a programnak ma csak egyik része a legsürgősebb, a többi csak lassan és fokozatosan lehet megvalósítani. Egy statisztika alapján rámutat arra, hogy a gyermekkórház esidőszereint teljesen ki van használva, nem rendelkeznek a jelentkezőknek megfelelő ágyhelyekkel és ezen a bajon a Neuman Samu alapítványi területi kórház megnyitása kivételével csak javítani. Ha azt óhajtjuk, hogy a gyermek kórház Arad igényeit megközelítőleg kielégítse, nagyarányú, költséges fejlesztésre van szükség.

A tennivalók sorrendjét az igazgató a következőképp állapítja meg:

1. A gyermekkórház környéke, amely tényleg sár, nyarlon pedig por-tenger, az élővíz csatorna, amelynek partja személtelarakodó hely, airtumegannyi tenyészto tanyája a területének. Igen alaposan foglalkoznak azzal a veszedelemmel, amely a gyermekeket a legyek milliói által tenyegetik és ezért a környek rendezését mondja a legsürgősebbnek.

2. A Neuman kórház megnyitása után a két intézmény gazdasági céljait ellátó épület emelését tartja okvetlen szükségesnek, ami által az ápolónővérek háza tetszabaduina és az utóbbi a betegek gyógyítására lenne felhasználható.

3. Az ambuláns betegek kezelése fejlesztendő és ezért az erre a célra szolgáló helyiségek megfelelően berendezendők.

4. Tekintettel a sebészeti betegek számának emelkedésére, külön sebészeti pavillont kell építeni.

5. A tüdő beteg gyermekeket külön, nap és homokfürdővel ellátott pavillonban kell kezelni.

6. Utóljára hagyta az igazgató a legfontosabbat, a csecsemő osztályt, ahol a csecsemők boxrendszerű fülkében egymástól elkülönítve kezelhetnénk.

Ezek nagyjában azok a teendők, amelyek már ma is szükségesek és feltétlenül megvalósítandók, ha azt akarjuk, hogy a városi gyermekkórház ideális céljainak megfeleljen.

Jól látja az igazgató, hogy a kórház mai anyagi helyzete nem bírja meg a súlyos pénzügyi áldozatot és ezért azt proponálja, hogy az Andrányi és a Neuman kórházat kapcsolja össze a város egy ujonnan alakítandó kórházi intézménnyel és tegye azt a városi kórházak egyik alkotó részévé. Ez az intézmény szolgálna az anya és a csecsemő védelmére.

A gyermekhalálozások statisztikája kapcsán elodázhatalannak mondja a cselekvést, és egyúttal rá mutat arra is, hogy melyek a védelem eszközei. Két irányt jelöl meg, az egyik társadalmi, a másik hatósági. A társadalmat ugymond Kintzig János a város főispánja szólítja küzdelembe az anyavédelemre, amely a megalkotandó aradi anyavédő egyesülettel fogja munkáját megkezdeni. Ez az áldott állapotban és gyermekágyas anyák gondozását végzi, míg a szülő nők és a női bajokban szenvedők orvosi ellátását az államnak, illetve a hatóságnak kell elvállalnia.

A város törvényhatóságának ez utóbbi célra szülőkórházat kell építeni. Ide tartozik a bábaképzés, a női betegségben szenvedők gyógykezelése a dajka, nevelő és elhelyező állomás létesítése, valamint a nyilvános jellegű tejkonyha, amely a gyermekvédelem terén már eddig is sokat tett a Feher Kereszt egyesülettel volna egyesíthető.

Egyelőre csak mint gondolatot említi meg az igazgató, hogy városi szem, orr, fül és gége kórház, valamint a tüdő beteg kórház létesítése tenné tökéletessé egészségügyi intézményünket.

A jelen voltak csaknem kivétel nélkül hozzászóltak a nagy és fontos kérdéshez és alapos megvitatás után az a vélemény alakult ki, hogy az igazgató tervezetében felsorolt teendők közül a legfontosabbat létesítik, míhelyt arra a közgyűléstől a megfelelő felhatalmazást megkapják. Legfontosabb pedig egy szülő- és nőgyógyító kórház létesítése és gyermekágyas, valamint csecsemővédő intézet alapítása. Mindezzel a meglevő gyermekkórházzal kapcsolatban oly módon tervezik, hogy az Andrányi és Neuman Samu gyermekkórházak csak részei lennének a nagyarányú anya- és gyermekvédő és gyógyító intézetnek. A nagyarányú építkezések és berendezések költségeit a Spitzer-féle kitért kórházi célokra hagyott alapít-

vány 534.000 korona összegének felhasználásával tartják fedezhetőnek.

A kórházi bizottság határozatát a tanács elé juttatja el és amint értesülünk, azt tervezzik, hogy a szardára összehívott rendes közgyűlésen, illetve osztoztók délutánra kitűzendő folytatásán már tárgyalás alá is vennék.

A külön nőgyógyító és szülészeti kórház hiánya régen érezhető Aradon. A megvalósítás kérdésében, nevezetesen a Spitzer-féle hagyaték felhasználásánál azonban némi bonyodalmak várhatók. Emlékeztet, hogy Arad város és Aradvármegye néhai főispánja, Urbán Iván báró a legnagyobb lelkesedéssel foglalkozott azzal a gondolattal, hogy Aradon modern halálmas kórházat emeljen a két törvényhatóság. Urbán Iván bárónak sikerült is kevesen tervét a megvalósítás közeléig vinni, amikor kitört a háboru és a szép terv kivitele megakadt. Az elhunyt főispán intencióit megértve Arad város törvényhatósági bizottsága a Vásártéri-ut mentén (a már felépült Neuman Samu kórházzal szemben) megfelelő nagyságú hatalmas telket ajánlott fel az új kórház céljára és kimondta azt is, hogy a Spitzer-féle 534.000 koronás hagyatékot az építendő új kórház részére fordítja. A város itt felsorolt hozzájárulásaival teremtette meg Urbán Iván báró a kórház építés anyagi alapját és biztosított egy millió koronát meglaladó állami hozzájárulást. A háboru kitörésének évében már az új kórház első tervei is elkészültek. Itt akadt meg a háboru kitörésével a kérdés. Ha most a Spitzer-alapítvány félmillió koronáját, amelyet már az új kórházra szánt a város, más kórházi célokra fordítja, akkor az a terv, amelyet Urbán Iván báró annyi szeretettel és gondval készített elő, megbillen, összeomlik.

Görögország

nem sodródik háboruba.

(Az entente újabb lépései Athénben. — A macedóniai helyzet.)

Távirati tudósítás.

Bern, április 11.

A Corriere della Sera jelenti Szalonikiból: A középponti hatalmak egyre nagyobb akuvitást mutatnak Macedóniában. Az agyhuro intenzívítása napról-napra nő, de gyalogsági mozdulatok eddig nem igen történtek. Szombaton reggel heves robbanás keltett Szalonikiban izgalmat. A kikötőben egy benzín-szállító francia bárka vigyázatlanság folytán a levegőbe repült. Egy matroz meghalt és kettő megsebesült.

Athen. A Venizelosz-párt folytatja kiraly es kormányellenes agitaciojat. Az atheni színházban és Pireuszban minden vasarnap nepgyületeket tartanak, amelyeknek kimondott céljuk kormányt megbuktatni s kenyszeriten Görögorszagot arra, hogy tegyvereset az entente oldalara szegődjek. A kormány szardan el van tokelve, hogy a semtegesseget tenntartja. Az angolok es franciak telkinaltak, hogy igen elonyos tetetelek mellett nagy köicsont tolyositanak, hogyha Görögorszag kötelezi magát, hogy a háboruba az entente ellen nem avatkozik be, továbbá a köicsön kituzetesekor demobilizálna. Az angol es francia követek teljesen eredménytelenül tárgyaltak Szaludisszal. A kormány nem hajando s,

tevételeket eltogadni, a központiaktó pedig nem mernek köcsönt kérni, mert feinek, hogy az entente azonnali megtorló rendszabályokhoz tolyamodik.

Bern, április 11. Szalonikiból küldöttség jelent meg Skuludisz görög miniszterelnöknel, hogy a város bombázása fejében járó kártérítés kérdésének stádiumáról tudakozódik. A miniszterelnök válasza szerint a döntést az késeletti, hogy Briand francia miniszterelnök még nem járult ahhoz, hogy a vizsgáló-bizottságha egy görög tisztet is nevezzenek ki.

H I R E K. LEGÚJABB.

Erkezett éjje 2 órakor.

Basel. A Douaumont és Hamont közti francia erődítések elestével Verdun álladó erődítése az első rész támadt az első vonalnak mintegy három kilométernyi kiterjedésével.

Berlin. A B. Z. am. Mittag közli: Április elsejétől máig 80,000 tonnátartalmu ellenséges kereskedelmi hajót süllyesztettünk el. Januárban huszezer, februárban negyvenezer, márciusban százezer tonnátartalmat. Márciusban ezen felül két segédcirkálót tizenhatalmú tonnatartalommal.

Athén. A lapok francia forrásból egyöntetűen jelentik, hogy Sarrail elhatározta, hogy Szalonikinél megkezdje az offenzívát. Az egyiptomi viszonyok megnyugtatásával ugyanis módjában áll onnan csapatokat elvonni. Altitólag már utban is vannak onnan csapatzármányok.

Athén. A nemzeti ünnep alkalmából a lakosság hatalmas menetben a királyi palotához vonult, ahol lelkesen ünnepelték a királyt és családját.

Berlin. Az orosz határról jelentik: Az orosz hadvezetőség Hindenburg frontján újabb offenzívát tervez. A harc vonalba nagyszámú ujoncot vetettek. Nagymennyiségű japán muníció is érkezett. A gyalogság egy különös szerkezetű japán löfegyverrel van felszerelve.

Berlin. Franciaország az abessziniai nyersust rá akarja bírni, hogy az entente oldalán avatkozzék be a háborúba. Ennek nagy jelentősége lenne, mivel háromszázezer emberrel segíthetné az entente-ot a törökök ellen Egyiptomban.

London. Királyi dekrétummal nyolcadikán egész Irlandra kiterjesztették az ostromállapotot.

Zürich. A görög kormány visszautasította az entente azon kívánságát, hogy Korfuból görög területen keresztül szállíthassa csapatait Szalonikibe.

Köln. A kölnische Zeitung haditudósítója írja: Béthincourt elfoglalásával az eredeti verduni front jutott hezünkre. Az avociourt és lovreni előnyomulás következtében az ellenséges frontot hetven kilométernyi hosszúságban, helyenként nyolc kilométer mélységben benyomtuk.

London. A Central News mégeafólia azt a hírt, mintha Asquith a pápánál történt kihallgatásánál a békéről megemlékezett volna. A Secolo még is attól tart, hogy Anglia, Fran-

ciaország és a Vatikán között a kulisszák mögött tárgyalások folynak. Legalább is erre vallanak az angol és francia államférfiak tanácskozásai a vatikánban.

— Tisza a királynál. Bécsből jelentik: Tisza István gróf miniszterelnököt királyunk Schönbrunnban magánkihallgatáson fogadta.

— A király sorsjegye. Azok, akik figyelemmel szokták kísérni az osztálysorsjegyek húzását, a legutóbb megjelent sorsolási listákban elolvashatták, hogy az egyes számú sorsjegyet 2000 korona nyereleményvel sorsolták ki. Már magában véve is érdekes, amikor a véletlen szeszélyes játéka a sok-sok ezer számmal teleirt papírlap közül éppen azt juttatja a sorsolás munkáját hagyományosan végző árvalányka kezébe, amelyben a legelső szám: az egyes ékeskedik. De az egyes szám kétezer koronás nyereleménynek van egyéb érdekessége is: mindent tudók és minden titokba beavatottak mondják, hogy a kétezer koronát a király nyerte meg. Az egyes számú sorsjegyet ugyanis, amikor a modern lutri-vállalat: az osztálysorsjáték megkapta szabadalmát, az uralkodónak ajánlották fel, aki azóta mind a huszonhét, vagy hány osztályon keresztül meg is tartotta az egyes sorsjegyet és most már másodízben nyer vele.

— Kifüntetett aradi tisztek. A király az ellenséggel szemben vitéz magatartásáért Kanitz András és Hauschka Róbert dr. 33. gyalogezredbeli főhadnagyoknak; az ellenség előtt teljesített kitűnő és önteláldozó szolgálatai elismeréséül Grossmann Emil dr. III-2. népfelkelő gyalogzászlóaljnál beosztott népfelkelő főorvosnak; az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismeréséül Busay Béla az I-2. népfelkelő gyalogzászlóaljnál beosztott 2. honvédegyalezredbeli főhadnagynak és Bogdányi Béla, egy népfelkelő lovasdandárnál beosztott népfelkelő főhadnagynak; valamint az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálatai elismeréséül Wally György a III-2. népfelkelő gyalogzászlóaljnál beosztott népfelkelő főhadnagynak a signum laudis adományozta.

— Halálozások. Egy aradi származású, szép jövőre hívott fiatal orvos halálát jelentik gyászlapon. Rudas Bódog dr. tartalékos segédorvos, a budapesti III. belgyógyászati klinika orvosa, Rosenberg József volt aradi kereskedő fia, a harcúterén szerzett betegségben, huszonhetedik születésnapján meghalt.

A 33. gyalogezred 4. zászlóaljának tisztikara és legénysége gyászjelentés adott ki Kriszán Pál hadapródról, aki április 3-án hősi halált halt.

— Vöröskeresztes kifüntetések. Ferenc Salvátor főherceg, mint a Vörös Kereszt Egyesület védnökhelyettese a háború alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemeik elismeréséül a Vörös kereszt II. osztályu hadiékítményes díszjelvényét díjmentesen adományozta gróf Cziráky-Almásy Erzsébet kétégyházi Vörös Kereszt fiókegyleti elnöknek, Kelemen András kórházi vezetőnek és Virág Endre dr. kórházi orvosnak a kétégyházi Vörös Kereszt kisegítő kórháznál és özv. gróf Wenckheim Frigyesné Vörös Kereszt fiókegyleti elnöknek Ökigyvón.

— Olasz szociálisták a világ békéért. Luganoból jelentik: Az olasz kormány a szociálistáknak május elsejére tervezett a világ-békéért megtartandó népgyűlését engedélyezte. A szociálista lapok felszólítják a közönséget, hogy minél nagyobb tömegben jelenjen meg a népgyűléseken. Eggyedül Rómában harminc népgyűlés jelentettek be.

— Az aradi Buchwald (vagy: Miért tiltották ki a gyerekeket a kulturpalotai parkból?) Az egyetlen kissé gondozott aradi park kétségtelenül az a kis zöld sziget, amelyik a kulturpalota előtt terül el. Eddig csak arról volt nevezetes, hogy kedves, tisztán tartott hely, de az utolsó tanácsülés né nevezetességghez juttatta: kitiltotta a kis parkból a gyerekeket. Hihetleg pár nap múlva megjelenik a park sarkán a fővárosi sétaterék ismert figyelemre méltó táblája: „Kutyákat a parkba vinni tilos”, ilyen aradi átirással:

Gyerekeket a parkba vinni tilos!

Nem „gyerekeket és kutyákat”, mert a kutyákat állatvédelmi okokból nem tiltották ki a parkból a tanácsurak, csak a gyerekeket. Ma azután végre felfedeztük, hogy miért kellett szegény, esenevész, napra, friss levegőre vágyó emberpalántákat elhessengetni a parkból. Ne méltóztassék azt gondolni, hogy csupán azért, mert zavarták játékos lármájukkal néhány sétáló idős ur nyugalmát. Nem. A gyerekeket száműzték, hogy több hely legyen a parkban az aradi Buchwaldnak. Tetszik tudni: ki a pesti Buchwald? Az az ur, akinek a Stefánia-úton, a ligetben, a dunaparti korzón, az Erzsébet-terén hat fillért van joga szedni kizárólagos szabadalommal a fák árnyékában padra, vagy karosszékbe leülő embertől. Aradon eddig nem volt Buchwaldunk. A fehérre festett padok, a Salac-parkban található karosszékek ingyen kínálkoztak a hűsölni vágyódnak és ez jól volt így, bőlesen volt így. Most azonban, mintán a gyerekeket kifenyítették a kis parkból, bevonult helyükbe az aradi Buchwald (nem tudjuk, kit tisztelünk meg ezzel a gyűjtőnévvel.) Vagy három futat egészen kényelmetlen, karfátlan, gerincet gyötört, szürkére mázolt meynavezett kerti széket tetek ki a park amúgy is keskeny utjaira, a töltésre vezető lépcsőzet kis terraszáról az ingyen padokat egészen kizsoritották ezekkel a rideg székekkel, amelyekben ott ékeskedik, mint valami kellemetlen piszok ez a kis jel: 6 fill. Ami azt jelenti, 6 szerencsétlen aradi halandó, hogy ha kedved kerekedik leülni a kényelemmel éppen nem bízható székek egyike: valahonnan a bokrok reitekéből lecsap rád az aradi Buchwald megbizottja, jegyet nyom a kezébe és hat fillért fizettet veled. Es ez jól van így. Nagyon jól. Most lezaább tudjuk, hogy a gyerekeket ki kellett lakoltatni a parkból, hogy a Buchwald székeknek több helyük legyen. Es utóvégre: logikus eszelekedetek előtt meg kell hajolni.

— Április tizenegy. Valahányszor ez a nap beköszönt, mindig gondolkozba esem: miért is ünnep ez az ünnep. Hogy az elején kezdtem: a naptár nem ismeri el ünnepnek, ép olyan fekete számmal díszel az sorban, mint a többi hétköznapok. A közönség hangulata meg egyáltalán nem vesz tudomást róla. Nem szölok mostanról: ugyan kinek van valami különösen ünnepi hangulata e nehéz napokban. Ezidén Aradon még március idusát is jégre tettük, annyian és olyan nagyszerűen akarták rendezni a márciusi ünnepet, hogy végül is nem rendeztek semmit. De április tizenegyedikét ünnepet még békében sem halottunk. Az állami hivatalok házai kitzük a nemzetiszínű zászlót, a tisztviselő urak délután nem maradnak a hivatalban, mert hogy ünnep van; az iskolákban vakáció: ezzel megtörtént minden, amivel néhai való Bánffy Dezső báró e legmaradandóbb emlékü alkotását: az április tizenegyedikét mondvasinált nem-

zeti ünnepeket megtiszteljük. Kár, kár, hogy az emberekben semmi következetesség nincsen és illetékes körök nem követelik jobban a nemzeti ünnep megtartását. Milyen szép ünnepséget lehetne rendezni: hivatalos (és nem hivatalos) poéták lendületes alkalmi ódákat taraghatnának minden évben, utóvégre is, ha van költőnk, aki minden március 15-re tud egy új verset írni (már egész kötetre való márciusi verse van) miért ne lehetne kötetünk, irodalmi emlékünktől április 11-ről is...

— Harmincezer Gólem a lövészárkokban. Amerikai lapok — amint a minap megírtuk — arról fantáziálnak, hogy a németek alighanem gépemberekkel harcolnak, technikai ördögösséggel műemberek ezreit küldik rohamozni. Az a harmincezer Gólem azonban, amely a német lövészárkokban van, nem agyagból gyurt kabbalisztikus ember, hanem ugyanannyi kötet könyv, a német könyvpiac legnagyobb sikerű munkájának, *Meyrink* Gusztáv új regényének a Gólemnek harmincezer kötete. Német szépirodalmi és kritikai lapok írják, hogy soha még ekkora sikere német regénynek nem volt és legjobban az jellemzi a sikert, hogy pár nappal a regény megjelenése után egyre-másra érkeztek a tábori levelezőlapok Dünaburg alól, Belgiumból, a görög határról: német katonák kérték *Meyrink* regényét. A Gólem így rövid nyolc hét alatt harmincezer példányban repült szét a harcerekre úgy, hogy a kiadó a különben alaposan vasos, harminc évesnél nagyobb kötetből külön Feldpostansgabe-t nyomtatott könnyebb papírra, vékonyabb kötésben, hogy a tábori postaküldemények harmincöt dekáját ne haladja meg egy kötet súlya. A német katonák tehát nem feledkeznek meg az izzó harcok közepén sem a német irodalomról és a Gólem iránti nagy érdeklődés annál jellemzőbb, mert a *Meyrink*-regény egyáltalán nem háborus tárgyú. Magyar írók, kiadók szinte kivétel nélkül abban a hitben élnek és abban a hitben dolgoznak is, hogy a katonák egyebet sem akarnak olvasni, mint a háborúról és megint a háborúról, harmadszor is a háborúról. Így volt ez különben egy darabig Németországban is, amíg be nem bizonyult, hogy a német katonák a háborút végigharcolták, de olvasni róla és egyedül erről nem hajlandók.

— Megjött, megérkezett! Már ácsolják a diadalokaput, már fonják a girlandokat, már öltöznék a fehér ruhás leányok! Itt van ő, illetve itt vannak ők! Nem Fedák Sári, nem a nagy Valdemár, a Psylander. De Zsaszánál és Valdemárnál is nevezetesebb, várva vártabb. Ők! Királyokat, fejedelmeket illető tisztalettel fogadjuk, mert álmaink teteje, vágyaink netovábbja érkezett meg. Megérkezett a két vaggon városi rizs. Száz bála fényezett rizs gördült be ma az aradi teherpályaudvarra. Csodálatos, de a polgármester nem plakátrozta ezt a szenzációs, ezt a legszenzációsabb eseményt. Megérdemelte volna az a két vaggon fehérszemű, csillogó törmelék rizskása, a népek öröme, gyermekek illúziója, hogy kürtszóval és dobpergéssel fogadjuk. Mert ha Arad egykor annyi erőt és energiát pazarolt volna a királyi tábla megszerzésére, mint a rizsvásárlásra, már rég megkapta volna. Ha egyszer valaki alaposan akarja megírni a háború történetét, az aradi rizst ki ne felejtse belőle. A legérdekesebb fejezet ez lesz. No de végre itt van. Még csak a számla hiányzik és a kor már azt is tudjuk, hogy mibe kerül ez a régi malaszt, ez a földi manna.

— Csomagoló papírok nagyban Kerpelenél.

— Ongyilkos lett, mert drága a kabát. Mai lapunkban hírt adtunk róla, hogy hétfőn délután az ujaradi hídról ongyilkossági szándékból Oláh Lidia tizenhat éves cseléd leány a Marosba vetette magát és a rohanó víz habjai között mindjárt el is tűnt. A leány apját még tegnap kihallgatta a rendőrség, de az apja nem tudott semmiféle felvilágosítást adni leánya végzetes elhatározásának okáról. Ma délelőtt kihallgatta Petkovics Béla ügyeletes rendőrfelügyelő Németh Imre reáliskolai tanárt, aki szolgálatadója volt Oláh Lidianak. A tanár elmondta, hogy a leány hónapok óta családjánál szolgált. Megbízható, szorgalmas és nőséges volt. Az utóbbi napokig mindig jókedvű volt. Vasárnap azzal ment el hazulról, hogy mostohaanyjával a vásárba megy kabátot venni. Szomorúan jött haza, mert nem vehetett kabátot, mert nagyon drága volt és mostoha anyja nem akart annyi pénzt fizetni. Vasárnap óta folytonosan ezen busult, a lehet, hogy ezért követte el ongyilkosságát, melyre különben semmi oka nem volt. A leány holttestét eddig nem fogták ki.

— Emléktábla a szerajevói merénylet helyén. Szerajevóból jelentik: A szerajevói merénylet helyére nagyarányú szobrot terveznek, amelynek készítésével a tarvaspályán díjat nyert magyar szobrászt bízták meg. Mivel azonban a háborús helyzet miatt a szobor el nem készülhet, emléktáblával jelölték meg a trónörökös-pár ellen elkövetett merénylet színhelyét. A fekete márványból készült emléktábla, amely körül éjjel-nappal vilkanylógók koszorúja ég, vasárnap készült el, a ugyanakkor lelezték le minden ünnepélyeskedés nélkül. A komor hatású emléktábla azóta Szerajevó egyik díszes és nevezetessége.

— A nagy eset. (Sherlock Holmes detektív szenzáció az Urániában) A szinbáz ma egy kiváló detektív filmet mutatott be, mely általános csodálkozást keltett közönség és könnyen érthető cselekménye által, mely raffiniált rendezés és beállítás által művészi értékű képekben jelentkezik. A kép Rudolf Meinerit sorozat első képe, amelynek fő jellegessége abban relik, hogy leggyorsabb eszközök felhasználása mellett a legzérdekeltebb effektusokat tudja elérni. Kétségtelen, hogy a kép gondolatmenete ragyogóan eredeti és érdekesítő és már maga ez is nagyban hozzájárul a sikerhez, amely osztatlan nagy volt. Az első jelenettől végig folytonosan emelkedik a cselekmény és a rejtelmy megoldása egész újszerű trükköket mutat be. — *Bölcsődal*, a legpompásabb Schildkraut dráma, amely Budapesten heteken keresztül zsefolt házakat vonzott, legközebb az Urániában kerül színpadra.

— Ullmann Adolf kitüntetése. A király, mint a hivatalos lap mai száma közli, baranyavári Ullmann Adolfnak, a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatójának a Fennszo. J. rend nagykeresztjét adományozta.

— Adományok. Postautalványon költöttek az Aradi Közlönyhöz a következő adományokat: Seprősi társaság a vak katonáknak 8 kor., Fuchs Bernát (Földes) tanuzási napidíját 10 kor. a rokkantaknak. Az adományokat eljuttatjuk rendeltetésük helyére.

— Egyéves önkéntesi előkészítő tanfolyam. Az 1898-ban született oly sorozásra köteleztettek, kiknek 5 középiskolájuk van, vagy a folyó tanévben az 5-ik középiskolába beiratkoztak, a legújabb honvédelmi miniszteri rendelet szerint a teljes önkéntesi jogot elnyerhetik, ha a minden hónapban megtartandó egyéves önk. kiegészítő vizsgát leteszik. Ezen vizsgára folyó hó 20-án egy előkészítő tanfolyamot nyitunk, mely hat hétig tart és melyre jelentkezők folyó hó 9-től folyó hó 16-ig beiratkozhatnak. Engel keresk. szaktanfolyama (Lázár Vilmos-utca 2.) Telefon 1046. Oktatási vidékre is. 1944

— Kérelem. Kérjük a n. é. vásárló községet, hogy a nálunk szándékolt vásárlását — már a rendszeres kiszolgálás miatt is — a délelőtti órákban eszközölje. Csapóköz. Ar. Drácssy-tér 22. Telefon 10-44. 1808

— Alkalmi olcsó árak a Fischer áruházban. Jó minőségű fehér vagy szines férfi ing darabja 7 korona, egy nyuszór kemény kalap 7 korona, fekete finom edelweis harisnya 2.50 kor., gyermek patent és cérna harisnyák 1.50 kor.-tól 3 koronáig. Megérkező a gyönyörű matróz sapkák és leányka kalapok 3 koronától 7 koronáig. Egy férfi vagy nő nyers selyem ernyő 7 korona. Fischer Nagy Áruház. 271

— Underwood-gépiró és gy. r. sz. iskola Zitter és Hollós cégnél, főpostával szemben. Ugyanott írásmunkák és sokszorosítások a legjutányosabban vállaltatnak. 4697

— Könyvtárakat, bélyeggyűjtőanyagokat és hangjegyeket vesz Kerpel könyvtáraske-dése.

— Gyermek-kocsik, gyermek-székcsésék Fischer nagyáruházában 10 koronától 150 koronáig.

Francia ágyuóriások a negyvenkettesek ellen.

(Uj ágyukra készülnek Párizsban.)

Titoktartás!

Berlin, április 11.

A francia munició államtitkársága épületében, mint egy párizsi távirat jelentette már, a képviselők számára kiállítottak két hatalmas acélbombát, amelyek az új negyven centiméteres francia ágyukhoz valók. A franciák ezekkel az új ágyuóriásokkal akarták legyőzni a küzdelmet a német negyvenkettesek ellen.

Franciaországban a háború kezdetén háspájában végre sikerült előállítani egy ilyen nehéz ágyut, amelyre már régen vágyakozott a hadvezetés. Rögtön szótlan, hogy a negyvenkettesek nagysebző hatásáról értesültek az ellenséges államok, megindult ezekben a törekvés, hogy utánozzák. Most azonban előálltak a nehéz típusú Franciaországban és már is ottik mellette a reklám dobját.

Nem vonjuk kétségbe, hogy a franciáknak csakugyan sikerült előállítaniok ilyen negyven centiméteres ágyukat, azonban nagy kérdés, hogy milyen ezeknek a munkaképessége, vajon egyenlő értékű-e a német negyvenkettesével? Eltekintve attól, hogy évekre van számkötő, amíg egy ilyen ágyuóriást teljesen ki lehet próbálni és a szükségesnek mutató javításokat el lehet rajta végezni, (például a mi Zeppelinünk és a mi negyvenkettesünk, amelyek évekig tolyták a javító munkát), kétségedünk abban, hogy a franciák egyáltalában tudnak olyan löveget gyártani, amely fölvonás a versenyt a mi ágyuóriásunkkal. Ennek az az oka, hogy iparuk még nem annyira fejlett, hogy egy ilyen óriási ágyut tökéletesen előállíthasson. Különösen nem képesek a franciák az ágyu csövének tartósságot adni. Az valószínű, hogy elő tudnak állítani hasonló nagyságú ágyukat, mint a miénk, azonban nem azzal a teljesítőképességgel, mert nemcsak a löveg és a lövedék nagyságát kell tekintetbe venni, hanem különösen a munkaképességet és az ágyusó tartósságát. Ugyanazon nagyság mellett két ágyu teljesen más eredményt érhet el, ami a lövedékek gyorsaságát illeti.

— Franciaországban és Angliában már régóta megvolt a törekvés arra, hogy növeljék a lövedékek átlós súlyát, vagyis a gyorsaságát és ezen keresztül harmincezer...

RUGGYANTABÉLYEGZŐ ES VESNOKI TÁRSASÁG

SCHUBAUER J. ARAD, SALACZ-UTCA 3.

kaliberű ágyút. Ezeknél azonban azt a szomorú tapasztalatot tették, hogy erős puska-porlővésnél a cső, részint az óriási gáznyomás, részint pedig a rettenetes hőség következtében már száz lövés után tönkrement. Nem pusztult el ugyan maga a cső, hanem belső része, amely a lövedék vezetésére és rotációjának megindítására szolgál. A 4—5000 fokos hőség következtében ezek a kényes alkatrészek hamarosan kiégték és ezzel az egész ágyú hasznavehetetlenné lett.

Ismerve az angol és francia háborús ipar eme hiányait, egész joggal főtételezhetjük, hogy az új francia ágyúk, bár még is közelítik nagyságukban a negyvenketteseket, sohasem érik el azt a hatást, amit a miénk, sem pedig ugyanazt a tartósságot, amely egyik főerénye a mi legnagyobb kaliberű mozsárainknak.

TANÜGY.

(—) Iskolai ünnep. Az arad gáji szerb utcai állami óvoda április 15-én délelőtt 9 órakor az óvoda helyiségben a harcban elesett aradmegyei tanítók özvegyei és árváinak alapja javára ünnepélyt tart, melyre ezúton is meghívja a szülőket és az érdeklődőket az óvodó.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.

A 33. gyalogezred 4. zászlóaljának tisztikara és legénysége mély megilletődéssel jelenti, hogy szeretett bajtársa

Krisán Pál

hadapród

folyó év április havának 8. napján „Uralkodó és a Haza” védelmében hősi halált halt.

„Kötelességtudásánál csak hasaszerelete volt erősebb;

Bajtársai szeretetét csak alantasainak rajongása multa felül.”

Gyönyörű emléket örökidőkre megörzi a

33. gyalogezred 4. zászlóaljának tisztikara és legénysége.

1932

— Az ezen sorok alatt közöltéért nem vállalunk felelősséget.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szonda, 1916. évi április 12-én:

B) Bérlet. B) Bérlet.
Fenyő Sándor és Oty Edler tantoművészek vendégtellettükkel:

Cigányprimás. Operette 3 felvonásban.

Kezdete este fél 8 órakor.



Csak azoknak a cigaret-tázőknak, kik egészségükre való tekintetből szívesen költenek naponta 2-3 fillérrel többet:

Modiano-clubspecialité
szivarkahüvelyek

Orvosi tanácsra a hüvelyeken nincsen sem bronz, sem színyosítás és minden hüvelyes benne van viznyomással a gyáros aláírása:

S. Modiano

1 kőnyomással a szonda való papír 10 fillér

APOLLO SZÍNHÁZ.

1916. április 12., 13., szerdán és csütörtökön

az évad filmkülönlegessége:

A táncosnő

Dráma 3 felvonásban.

Rendezte: Max Maack.

Főszereplő: Tatjana Irrah.

Játszódik: Berlinben a kis balettiskolában, azután az Operaházban.

161—1916. ügyszám.

Arverési hirdetmény.

J. Sprinzels Söhne prágai cég megkeresésére Hammer & Lindstadt stettini cég elleni ügyében 50 láda tengeri lazac, melynek emberi élvezetre való árusítását a hatóság betiltotta, közbejöttöm mellett megtartandó nyilvános árverésen Aradon 1916. évi április hó 12. napján délelőtt 11 órakor Boros Béni-tér 25. szám alatti raktárhelyiségben készpénzliktetés ellenében eladni fog. A vételi ille-téket vevő tartozik fizetni.

Arad, 1916. április hó 11-én.

Dr. Embey Gyula,

Dr. Pámal Lajos, aradi kir. közjegyzőnek, az aradi kir. közjegyzői kamara 89—1913. számú rendelvényével kirendelt helyettese.

1937

Ertesítjük

igen tisztelt vevőinket, hogy a régen várt legjobb minőségű

„Tipp Topp” gyermekcipők

BALLY női cipő különlegességek

már megérkeztek

F. L. POPPER

férfi- és női cipők

ugyszintén a legjobb hír-szandálok nagy választékban kaphatók

Buchsbaum és Társa

cipőáruháza Arad, 1916

Vörös heremag

Lucerna mag

kisebb és nagyobb mennyiségben

kapható 1931

Pollák Arnold

szállítónál: Arad, Petőfi-utca I. sz.

Éliás Lipót Fia

butorszállító vállalata

Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

Telefon 250. szám.

Telefon 250. szám. 1941

Éliás Lipót Fia butorszállító Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

Költözők figyelmébe!

Van szerencsém a tisztelt költözők közönség figyelmét felhívni hosszú évek óta fennálló költöztetési vállalatomra. Elvállalok teljes garancia mellett helyi és vidéki átköltöztetést, nyitott és teljesen új, feltétlenül tiszta, beüll kárpitozott, 6, 8 és 10 méter hosszú, patentírozott, zárt butorszállító kocsijaimmal. Tisztelettel:

201—1916. g. sz.

Versenyárgyalási hirdetés.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az Almos, Zimándi, Gaál László-, Mária-, Báthory-utcák vízvezetése céljából készitendő beton csatorna, átvezeték, árkok létesítésére a törvényhatósági bizottság jóváhagyásától feltételezetten f. é. április. 17-én d. e. 10 órakor zárt írásbeli versenyárgyalást tart.

1. A versenyárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki iparággyakorlására engedéllyel bír. Azon pályázók, kik a szóban forgó munkát teljesítésére hatósági engedéllyel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és képesítését okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, kik Arad sz. kir. város közönségével üzleti összekötésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel ellátva a fenti nap délelőtt 10 órájáig a h. pol. őrmesterhez nyújtandók be. Az elkésztett, vagy szabálytalan ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

3. Az ajánlati költségvetési űrlap és a tervmásolatok 2 koronáért a városi mérnöki hivatalban megszerezhetők. Az ajánlatok a végösszegnek számokkal és szavakkal való pontos feltüntetésével adandók be.

4. Az ajánlatokhoz 5 százalék bányapénznek a városi pénztárba való letételét igazoló nyugta csatolandó.

5. A felhasználandó anyagok kizárólag hazai gyártmányúak legyenek.

6. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik biztosítékát 10%-ra kiegészíteni.

7. A város fentartja magának ama jogát, hogy a beérkezett ajánlatok közül az árakra való tekintet nélkül szabadon választhat.

8. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Az ajánlatban világosan és határozottan kitéendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

10. A versenyárgyalás a fenti napon az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

11. Az ajánlatok felett Arad sz. kir. város törvényhatósága dönt.

12. Táviratilag beadott ajánlatok és pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Arad, 1916. évi március hó 27.

A gazdasági szék.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekszenek, ha gyermekeiknek átiátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona 50 fillér.

Pagydaganatok

elmulasztására, fagyviszkettség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.“

Ará egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Hajfestő

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

a „Melogen“. Ará 2 korona.

Szőrvesztő-Depilator.

El kitűnő, a maga nemében páratlan szőrtől minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ará utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszerkereskedőnél
ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 22. SZ.
Alapítva 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

A főter legforgalmasabb helyén

Andrássy-tér 8. számú

házban egy kisebb

üzlethelyiség

azonnalra

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny“ kiadó-hivatalában, József főherceg-ut 22.

Valódi brünni szövetek

Tavaszi- és nyáriszezon 1916.

A meddig a készlet tart!

Ivég 3-10 m hosszú úri ruhára

(kabát, nadrág, mellény), szalonruhászöveteket, felöltőszöveteket, sportruhászöveteket, selyemkangarszöveteket, ugyanígy női kosztümszöveteket küld olcsó gyárakért a b. és sz. földjélmert posztógyártelep

Siegel-Imhof, Brünben

Minták ingyen és bérmentve.

A magányverő előnyei a szövetek egyenest a gyárhelyről Siegel-Imhof cégtől rendelni jelenleg jelentékenyebbek mint mindenkor. A közai anyag bevásárlás következtében ma is abban a helyzetben vagyunk, vevőinknek az olcsó és ártételes szövetekből dús kiválasztást nyújtani. Minden rendelésnek mintát és gondos kivitelért szavatolunk.

7031

Óvás

a második szállitmány

1 waggon rako-mány

fehér, fekete vászon cipő és szandál

érkezett

CIPŐTŐZSDE

Telefon 10—44. :: Andrássy-ut 22.

ARADI NYOMDA R. T.

ARAD,

József főherceg-ut 22. szám.

TELEFON 151. SZ.

A nyomda

készít mindenféle üzleti és egyéb nyomtatványt és peáig:

levélpapírt,	árjegyzéket,	valamint:
borítékot,	levelezőlapot,	eljegyzési értesítőt,
számlát,	továbbá:	esküvői meghívót,
memorandumot,	falragaszt,	névjegyet,
jegyzéket,	röplapot,	gyászjelentést,
céglapát,	könyvet,	belépti jegyet, stb.

izléses és csinos kivitelben, méltányos árban.

A könyvkötészet

elvéllal a szakmába vágó munkát olcsó és jó kiállításban.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással felelendők.

A legkisebb hirdetés 50 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

„Komoly szándék”

Jelzőre jelzett levél, nem érkezett. Kérem írjon másként kettős borítékban, és küldje a kiadóhivatalba. Barna leány. 1936

Két tisztjelölt,

akik már közel 6 hónapja a harctéren vannak, két csinos urileánnyal levelezni óhajtának, a későbbi személyes ismeretség reményében. Csakis fényképes és teljes című levelekre válaszolunk. Discretio biztosítva. Leveleket „Nemsokára szabadságra megyünk” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 1930

ALKALMAZÁST KERES.

Ispánnak

mezőgazdaságban, vagy erdőüzemnél alkalmazást keres több évi gyakorlattal bíró egyén, elsőrendű bizonyítványokkal rendelkezik. Cím Almesán Zákor, Szászváros. 1933

Fiatal

intelligens házvezetőnő ajánkozik, május 1-re pusztára, baromfi tenyészethez és kertészethez ért. Cím a kiadóhivatalban. 1939

18 éves

róm. kath. vallású hűséges munkaszerető törekvő, minden tekintetben megbízható, hadmentes, a fűszer- és rövidáru szakmában teljesen jártas egyén, azonnali belépésre állandó alkalmazást keres. Beszél magyar, német és román nyelvet, fizetési igénye 80 korona és teljes ellátás. Szíves ajánlatokat kér, Heuberger Márton kereskedő segéd Ujzsentanna, Eötvös-u. 83. 1935

ALKALMAZÁST NYER.

Idősebb

keresztény intelligensebb minden szakácsnő kerestetik, ese leg egy kisebb leánnyal, gyermekek mellé. Cím a kiadóban. 1934

Takarítónőt

tisztít és megbízható keresek, reggel 7-10 déli 12-ig, azonnali belépésre. Erzsébet-körút 18. I. emelet 6. 1943

Alkalmazást nyer

3 hónapra ügyes, hajtani tudó nőtlen kocsis, fizetés és koszt. Lehet rokkant katona is. Cím Monyoróci uradalom, u. p. Bokszeg. 1886

Szeszgyári irodába

hivatalnok, vagy hivatalnoknő felvételeik. Ilyen szakmában már jártas egvén előnyben részesül. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal, és fizetési igényekkel Goldschmidt Sándor banküzletébe Arad, küldendők. 1925

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két fő, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Lakást keresnek

Lakást keresek

2 tágas vagy 3 közepesnyiségű szobával, fürdőszobával összes mellékhelyiségekkel, lehetőleg kertes hársban, április 15-ig. Cím a kiadóhivatalban. 1914

Lakás kapható

Kiadó

háaspárnak vagy idősebb urnak két elegánsan bútorozott szoba, fürdőszoba használattal Edelspacher-utca 8. 1861

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnaira kiadó. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Tojásos tarhonya

kapható Färber Lajos fűszerkereskedésben. 1921

Málnaszörp

kapható, Färber Lajos fűszerkereskedésben. 1920

Üzlet- és irodaberendezés

nagy üvegtal, hosszú pult, asztalos szerszám gyalupaddal, és deszkák eladók. Érdeklődni lehet Verbóczy-utca 5. I. em. 1938

Boszniál

száraz szilva kapható, Färber Lajos fűszerkereskedésben. 1928

Modern, finom és olcsó levélpapírost Pichlernél Szabadságtér 1. kaphat. 611

Heringet

ajánl: Färber Lajos Arad. 1721

Citrok seprő

kapható Färber Lajos fűszerkereskedésben. 1829

KÜLÖNFÉLE

Fuvarozást

elvéllal Herbstein C., Árpád-ter 4. Telefon 261. 1896

As Anusol

aranyér kupokat mindenben pótolják a Haemorrhoidak kupok, azonos összetételük folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 3 korona. Földes gyógyszer-tár, Hehs gyógyszer-tár Arad. 12

As angol

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földesféle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment, ára 2 korona. Földes gyógyszer-tár, Hehs gyógyszer-tár. 12

Tyukaszem

és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer Hehs gyógyszerész tyukaszem tapasz. A legmegrögzöttebb tyukaszem a tapasz párnap használata után leválik, a győző fájdalom azonnal megszűnik. Ára 50 fillér, Hehs gyógyszer-tár, Földes gyógyszer-tár Arad.

ad. 205—1916.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város tulajdonát képező mintegy 50 drb. báránynak elősúlyban, esetleg páronkénti eladása iránt folyó év április hó 12-én d. e. 10 órakor a városház udvarán árverést tart.

Kikiáltási ár: Előszulbani eladónál különként 2 korona 60 fillér, páronkénti eladónál 70 korona.

A bárányok vételára az árverésen készpénzben, azonnal kifizetendő.

Kedvező ajánlatok esetén, az árverés eredményét a gazd. szék azonnal jóváhagyja.

Arad, 1916. évi április 8.

A gazdasági szék.

Nagyszerűen bevált a harctéren kórosoknál és általában mindenkinél mint legjobb

Fájdalomcsillapító bedőzsdős

meghűlés, rheuma, köcsvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. esetében

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment

Horgony-Pain-Expeller

Üvege K. 100, 150, 200

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany-csoszánhoz” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárakban, Prága I. Elisabethstr. 8.

Rapsonkénti csomagolás.

3809

Legjobb minőségű, a legnagyobb szilárdsgot eredményező legkiválóbb M. A. K. védjegyű

Tatai Portland cement

nagyban és kiskisben jutányos árban kapható

Reusz Mór és Fia cégnél, Magyar Általános Kőszénbánya R. T. Tatai Portland Cementgyárának képviselője és raktára Boros Béni-tér 12. szám. 1940 Telefon szám 162.

A szájuereg desinficiálásánál, valamint a torokbetegséget

előidéző bacillusok előlécénél, amely különösen gyermekeknél rendkívüli fontossággal bír, mint feltűnően hatásos szer, seholsem nélkülözhető a **Formodor tablettá.**

Egy üveg 50 tablettával, 2 korona 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájuereget desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Fejkorpat

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedüli ilyen szer, a világhírű „Krovil” korpatkenőcs.

Ára egy tégelynek 2 korona

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Megyebázzal szemben.)